

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrt 42 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Kriza in nje ozdravljenje.

Poznavalcev razmer ni presenetila težka parlamentarna kriza naše države, ker so jo s strahom predvidevali že od vsega početka. Že takrat so kazali na njeno ognjišča, pa brez uspeha. Eno zadoščenje pa jim je ostalo, to je jasen pregled, ki jim omogoča najti učinkovito zdravilo in ohraniti mirne živce v vsi ti skoraj že splošni zbežanosti in žal tudi apatiji.

Brez dvoma so naši državniki in politiki ob ustanovitvi države bili postavljeni pred tako težke naloge, kot v nobeni drugi izmed novo nastalih držav.

Nedozorelost, verska raztrojenost in še od zunaj podpihovana zrevelucijonirana povojna psihoza ljudstva; skrajna neenakost gospodarskega in kulturnega razvoja posamičnih krajev ter neenakost potreb in stremeljenj posamičnih delov našega naroda; popolna vojna razdeljenost obsežnih, maticinskih krajev naše države, predvsem naše prestolice; pomanjkanje državnega čuta in deloma negativna tradicionalnost v širokih masah, medsebojno nepoznavanje in nezaupanje v vseh slojih naroda; do štirinajst deloma popolnoma različnih zakonodajnih področij, upravnih sistemov in uprav; razdejana oziroma nepopolna, negativno orijentirana prometna sredstva; odprti spori na življenju in smrti z vsemi našimi sosedi, posebno z mojstrsko intrigantko Italijo, pomanjkanje borbenosti in odločnosti v ljudstvu, polom največje naše opore, to je Wilsonove ideologije; prazne blagajne in splošna obubožanost, nedostatek močnih osebnosti, ki bi poznale vse dele države in njene uprave; ozkosrčni, tradicionalno neinicijativni slovenski birokratizem s klerikalizmom vred, hrvatski in vojvodinski brezobzirni cionizem z ene in analfabetizem mas z druge strani, beogradski pseudoamerikanizem; k temu še vsesplošno demagoštvo v politiki, brezmejni dilantizem in partizanstvo v upravi; to so problemi in dejstva, ki so zahtevali železnih, univerzalnih, nesebičnih mož in patrijotov, ki jih pa vsaj v potrebnem številu nismo imeli.

Zato morejo samo zlohotni kritiki in sovražniki te države zanikati upravno ogromno delo konsolidacije, ki je bila izvršena v kljub vsemu v vseh zgoraj naštetih ozirih, izvenredni edino problem državne uprave. Izvršilo se je toliko popravilnega in pripravilnega dela, da moremo z zaupanjem zreti v bodočnost. Priznati je tudi treba, da je glavna in skoraj izključna zasluga na tem delu zopet na strani srbskega dela našega naroda. Glavna krivda na izbruhu te težke krize pa je v dosedajni skoraj popolni, tradicionalni in deloma defetistični pasivnosti velikega dela prečanov na eni in v apatičnosti in okosteneli konservativnosti pretežnega dela srbske inteligence na drugi strani.

Največji demagog »savremene Evrope« Radić porablja kot glavni adut svoje demagogije trditve, da leži pri nekem ministrstvu že 250.000 neresenih spisov ter zahteva, da se vsi spisi v prihodnje rešujejo v republikanski prestolici, v Zagrebu. Centrala se doslej ni potrudila, da bi s protidokazi zavrnila to trditev. V vprašanju toli pereče agrarne reforme, izenačenja zakonov in davkov, splošne organizacije uprave še nismo ničesar storili, k večjemu še večji nered. V zvezi s tem neredom je splošna korumpiranost na vseh koncih in krajih.

Hočemo imeti močno in zdravo državo. Takšna pa je le ona država, ki ima samo enega poglavarja, eno vladno, eno narodno zastopstvo. Ta vlada pa mora sloneti na sposobnem upravnem aparatu, in tega mora ščititi in negovati kakor pumčico v svojem očesu. Doslej pa — edino mi — še nismo imeli nobene vlade in nobenega ministra, ki bi se tega temeljnega postulata popolnoma in dejansko zavedal.

Prva naloga naših državnikov v naših razmerah je bila, da bi napravili v Beogradu, razdejanem po vojni, več sto dobrih stanovanj ter poklicali v centralo iz vseh pokrajin in iz vsake stroke najboljše in najspodobnejše praktične upravne moči. Tako bi do-

Prelom med Stjepanom Radićem in ožjim blokom.

Agresiven Radićev govor proti kralju. — V ožjem bloku radi govora veliko nezadovoljstvo. — Radić skuša vsebino govora utajiti.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) V največjem tempu so se včeraj vkljub nedelji vrstili važni politični dogodki, ki so povzročili na zunaj velik preokret. Jasno je sedaj postalo, da so se vezli med ožjim in širšim blokom izrahljale. Vse to je povzročil Radićev govor v Zagrebu. Vsebinsko tega govora sta včeraj objavila ugledna lista »Politika« in »Vreme«.

Stjepan Radić je v soboto zvečer v strankinem vodstvu imel daljši govor. Zbrani so bili skoraj vsi poslanci in pa člani zagrebške strankine organizacije. Vsebinsko tega govora nadkrijuje po svoji drznosti, agresivnosti in brezobzirnosti vse dosedanje Radićeve govore. Ta govor je direktno in osebno napršen proti kraljevi osebi. Vsebuje take izpade proti drugemu ustavnemu faktorju, da sta uredništvi »Politike« in »Vremena« smatrala za umestno, da niste v nedeljo objavili odstavkov, ki so žaljivi za kraljevo osebo. Te odstavke priobčujeta oba dopoldnevnikata danes dopoldne.

Radićev govor je ustvaril v vrstah ožjega bloka zmedenost in med načelniki bloka veliko nezadovoljstvo in ogorčenje tako, da so bili voditelji bloka včeraj primorani priznati, da je treba računati s popolnim prelomom med Radićem in njimi. Najpreje niso hoteli verjeti objavljeni vsebini govora in so na Radića naslovili brzogovorno vprašanje, ki se glasi:

»Gospodu Stjepanu Radiću, Zagreb. Ali naj znači snočni govor v Vašem klubu, ki ga danes objavlja »Politika« in »Vreme«, razhod širšega skupnega bloka? Cinnajpreje je potreben Vaš odgovor!« Ljuba Davidović, Korošec, Spaho in Nastas Petrović.

Vsi politični krogi so po objavi Radićevega govora priznavali nedoslednost Radićeve politike, njega nezanesljivost. Posebno ogorčenje pa je vzbudila v Beogradu Radićeva grožnja, ga obtoži hrvatsko narodno zastopstvo kralja samega v narodni skupščini.

Člani ožjega bloka so snočni novinarjem izjavljali, da je Stjepan Radić s tem svojim govorom brezpogojno lahkomišlno in brez vsakih skruplov razbil vse prijateljske zveze, ki jih je imel z voditelji ožjega bloka in to baš v odločilnem trenutku, ko so se imeli politični dogodki usmeriti v pravi tir.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Stjepan Radić je bil takoj po objavi njegovega govora napršen, da poda deciderano izjavo, v koliko odgovarjajo produkcije njegovega govora v »Politiki« in »Vremenu« resnici. Radić je odgovoril voditeljem ožjega bloka kratko: »Vse je lažnjivo in napačno!«

bili edino možni aparat, s katerim bi bili z lahkoto že zdavnaj uredili državo. Da se to doslej ni zgodilo, to je glavni vzrok neurenjenosti naših razmer, ki so izzvale že državno krizo.

Mesto prevdarnega razdeljevanja neskončno važnih dolžnosti (v začetku!) so se v ministrstvih in drugje odvajali položaji, nikjer pa ni bilo zadosti požrtvovalnega, objektivnega, idealnega in smotrenega dela in zopet dela. Tako so prišle v Beograd v mnogih slučajih moralne propale, ki so sistematično odpravljale, onemogočale in upropaščale vse one redke posumnike, ki so se v največjem samozatajevanju ojuščali pomagati, svariti, nasvetovati in delati.

O razumevanju in pravilni organizaciji, to je razdelitvi dela, še vedno ni, danes, v šestem letu po osvoboditvi, nikakega sledu. V kolikaj urejenih državah rešuje sreski načelnik s kopico večjih in vestnih pomočnikov, pravčasno, pravično in natančno stotisoče zadev in spisov, minister pa kvečjemu le par tisoč težjih in načelnih predmetov. Pri nas pa baje leži pri ministrstvih na stotisoče aktov (posebno tistih, za katere ni »intervencije«) neresenih, dočim srezki načelniki od brezdelja zehajo in politizirajo.

V istem smislu je odgovoril tudi zastopniku HRSS posl. Rude Bacinicu. Na zadevna vprašanja je odgovoril Radić ravnatelju vladnega organa »Pravde« Miloju Sokiću, da je govoril o kralju dostojno, kakor vedno tako tudi dne 1. novembra. Smatra in je trdno prepričan, da je kralj gentleman, toda njegova okolica je podla. Njegov govor je potrjen v Beogradu. Sam brani širši blok in ga neče nikdar razbiti.

Nasproti tem nejasnim ugotovitvam Stjepana Radića objavljata današnja »Politika« in »Vreme« vsebinsko dotičnih odstavkov, ki so naperjeni proti kralju. Oba lista k tej objavi kategorično pripominjata, da je govor povsem točen in pravičen in da garantirata za avtentičnost tega govora.

Stjepan Radić je v enem prvotno izpuščenih odstavkov izjavil:

»Politični položaj nas je prisilil proti svoji volji, da zvežemo svojo usodo s Srbijo. V Srbiji ni svobode, niti ni one ustavnosti, ki smo jo imeli pod Avstro-Ogrsko. Z našim saborom nikdo ni nikdar delal tega, kar dela kamarila sabljave, na čelu jim Aleksander. Mi ne moremo soglašati z onim, kar je Srbija storila s Srbijo. Srbija lahko ima vsak čas Milana Obrenovića, samo ne tako pametnega. Lahko ima, če hoče, i Aleksandra Obrenovića. V Jugoslaviji smo jedva dočakali pošteno vladu, a sedaj jo ruši list, ki je prisegel na ustavo in ki ima vso moč v ustavi. Oni, ki mi svetujejo, mu ne povedo, da ne sme nastopiti proti ustavi in parlamentu, kralj sam ne sme reči: »Jaz hočem koncentracijo!« To lahko reče samo parlament! Ako kralj s tem ni zadovoljen, lahko pošlje parlament domov! Svetovalci vladariju ne povedo, kaj naj stori, če narod prekorači svoj delokrog? Ni na svetu zgodovinarja, ki bi obsojal revolucijo, toda vsi obsojajo absolutizem. Na dvoru se niso ničesar naučili. Čujem, da so na dvoru nekateri dejali: Vi ste bolj osovražen, nego Aleksander Obrenović.«

Stjepan Radić je dalje navajal nekatere razloge, zakaj Ljuba Davidović ni sprejel radićevskega predloga za skupen parlamentarni klub, ker se je bal, da bi 70 Radićevskih poslancev majoriziralo in republikaniziralo skupno ustvarjeni klub, ki bi bil številčno močnejši od radikalnega. Boje se takega kluba demokratije, boje se ga Slovenci in boje se ga muslimani, ker vsi se boje našega poštenja, človečanstva, pacifizma in posebno republikanstva.

Še bolj zanimiv je odstavek Radićevega odgovora, kjer zahteva volitve. Tu je Radić izjavil:

Primum est vivere deinde philosophari, za to pravimo: Uredite predvsem upravni aparat, da bo točno in brezhibno funkcioniral, pa bo država mahoma konsolidirana, ker bodo ljudstvu odvzeti glavni vzroki za nezadovoljstvo. Potem pa tudi ne pojde v klasje pšenica takim demagogom, kakor je Radić.

Skratka: Organizirajte centralno upravo in centralni upravni aparat. Ta vam potem pove, kaj in kako je treba izenačiti dolžnosti in pravice državljanov. Določite smrtno kazen za zavedno varjenje bednega, že stoletja varanega ljudstva, plačajte kakor je treba uradništvo (80% vse narodove inteligence!) za pošteno delo in vrnite mu človeški ponos in čast, vzpostavite avtoritetno zakonov: pa bo v najkrajšem času konec vseh težkih kriz. Z dosedanjimi metodami ne gre več naprej, to dokazujejo dogodki in neprestano se ponavljajoče krize.

Eno pa je pri tem glavno: V teh prehodno kritičnih časih ne sme noben jugoslovanski nacionalist držati rok križem, marveč delati mora in vsak čas mora biti pripravljen, da tudi z življenjem, ako je treba, prepreči, ako bi kdo hotel uničiti največje naše pridobitve, svobodo, narodno in državno edinstvo.

»Iz te krize, ki ni samo kriza vlade, marveč tudi kriza parlamenta, ustave in države, pravi in edini izhod so volitve. Do teh mora priti! Mi hočemo volitve provocirati! Če ne na drug, pa na ta način, da sestavimo v skupščini predlog, s katerim stavimo pod obtožbo drugi ustavni faktor, jaz sem prepričan, da bo na to parlament takoj razpuščen. (Viharno odobravanje. Klici: »Tako je! Živel Stjepan Radić!«) Obtožimo drugi ustavni faktor, ker je prekoračil svoj delokrog. V tem oziru nam ni treba mnogo dokazovati.«

V oficijelni formi Radić do danes še ni ničesar storil, da bi demantiral vsebino svojega govora.

Obtožba Stjepana Radića.

Še nepotrjene vesti o begu Stjepana Radića?

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Vsi parlamentarni krogi so včeraj živahno komentirali govor Stjepana Radića, kakor sta ga priobčila »Politika« in »Vreme«. Vedno bolj verjetno je, da prekinejo sedanjí Radićevi zavezništvi vse zveze z oficijelnim vodstvom HRSS, nekateri celo računajo, da pride do načelnega razdora v Radićevi stranki. Vedno bolj postaja aktualno vprašanje obtožbe proti Stjepanu Radiću. Vodilni radikalni krogi delajo odgovornega za Radićeve nastope tudi notranjega ministra Nastasa Petrovića, ki mu dovoljuje popolno politično svobodo in ga še ni nikdar pozval radi gotovih proti kralju naperjenih izjav na odgovor.

Snoči so bile tudi razširjene po Beogradu vesti, da je Stjepan Radić pobegnil, ker pričakuje, da ga radi zadnjega govora zapro. Ta vest se še ni mogla uradno potrditi. Značilno je, da je g. Ljuba Davidović brzogovorno pozval v Beograd zastopnika pokrajinskega namestnika dr. Gojkovića, ki je danes jutraj z zagrebškim brzovlakom semkaj prispel.

Današnja »Politika« ugotavlja v svojem situacijskem poročilu, da je Radićev govor povzročil veliko zmedenost v ožjem bloku in so snoči pričakovali, da prispe v Beograd okoli 42 Radićevih poslancev, ki naj bi kljub Radićevim navodilom podprli politiko ožjega bloka.

Odklonilen odgovor samostojnih demokratov.

Samostojni demokratje opozarjajo na nakane ožjega bloka, ki hoče razbiti nacionalno koalicijo

— Beograd, 3. novembra. (Izv. Ob 12.15.) Po končanih razgovorih mandatarja s Svetozarjem Pribičevićem je bila takoj sklicana seja samostojnodemokratskega kluba. Razvila se je kratka, načelna debata o propozicijah K. Timotijevića in o njegovi prošnji za klubovo podporo njegovi vladi. Sedaj ob 12.15 se je sestavilo pismo, skupno s komuniquejem, ki je bilo odposlano K. Timotijeviću. V pismu samostojni demokratje odklanjajo vsako podporo vladi K. Timotijevića.

Komunique je klub konstatira: 1. K. Timotijevića, ki je izjavil, da njegova eventualna vlada ne bi mogla ugoditi zahtevi, da se preneha z vzpostavitvijo pokrajinske uprave v Zagrebu in da ne bi mogla izvesti volitve v oblastne skupščine.

Komunique 2. konstatira, da je vlada Ljube Davidovića po treh mesecih svojega obstoja samo poostrila plemenske in strankarske strasti, povzročila je, da sta javni red in mir ogrožena po vsej državi.

Samostojni demokratski klub zato ne more podpirati ev. vlade g. K. Timotijevića, ker bi ta vlada značila nadaljevanje metod g. Ljube Davidovića.

V krogih samostojnih demokratov trde, da je popolnoma propadel vsak poskus K. Timotijevića zato, ker je danes dopoldne izjavil, da načelniki ožjega bloka odklanjajo sodelovanje samostojnih demokratov v vladi, kar je treba tako tolmачiti, da skuša ožji blok z vsemi sredstvi in intrigami razbiti nacionalno koalicijo, obstoječo med radikali in samostojnimi demokrati. V teh

krogih dalje zatrjujejo, da do takega razkola nikdar ne pride, da je vsak poskus brezupen, ker bodo prečanski radikali z vso odločnostjo zavrnili napade na nacionalno koalicijo.

Smrt poslanika dr. M. Gavrilovića.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Po brzogovornem poročilu iz Londona je snoči ob 22. preminul po kratki bolezni naš tamošnji poslanik dr. Mihajlo Gavrilović.

Pokojni dr. Mihajlo Gavrilović je bil eden naših najboljših in najspodobnejših diplomatov. Rojen je bil l. 1868 v Aleksincu. Ko je absolviral v Beogradu licej in visoko šolo, je odšel v Pariz, kjer se je posvetil zgodovinsko-filozofskim študijam. V Parizu je napravil tudi doktorsko dizertacijo. Posvetil se je posebno politični in nacionalni zgodovini srbskega naroda ter je izdal tri klasične knjige o Milošu Obrenoviću. Izdal je tudi knjigo o Vuku Karadžiću in v zadnjem času je zbiral material za diplomatično zgodovino naše kraljevine. Beogradski dnevniki danes priobčujejo tople pisane članke in daljše biografije o dr. M. Gavriloviću.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 7.55.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Remeljni, 7/7, 8/8, I. in II. frco meja: blago 700; trami, 3/3, 3/4, 4/4-4/5, 5/6, 5/7, zdravo, merkantilno blago, frco meja: denar 405; deske 20, 25, 30 mm, III. vrsta, frco meja: denar 520; orehovi krliji, zdravi od 2 metra dolž, in 40 cm prem., frco nakl. post., 1 vagon: denar 100, blago 105, zaključek 100; remeljni 60/60, I. II. III. orig. monte, frco meja: blago 670; bukovci plohi od 25-80 mm, suhi, za 1000 kg, frco meja: blago 520; jelševci plohi od 27-85 mm, neobrob., napol suhi, od 2 m napr. dolž, meja: blago 800; bukovca drva, obrob., frco nakl. post., 2 vagona: denar 19, blago 19, zaključek 19.

ZITNI TRG:

Pšenica, domača, frco. Ljubljana, denar 400; pšenica, bačka, par. Ljubljana, blago 435; koruza, bačka, par. Ljubljana, blago 335; koruza, nova, umetno sušena, frco. Ljubljana, blago 280; oves, bački, par. Ljubljana, blago 340; fižol, ribničan, orig. frco. Ljubljana, denar 450; fižol, ribničan, b/n, čistčen, frco. Postojna, trans., blago 560; fižol, prepečičar, orig. frco. Ljubljana, denar 450; fižol, prepečičar, čistčen, frco. Postojna, trans., blago 585; fižol, mandolan, orig. frco. Ljubljana, denar 400; fižol, mandolan, očiččen, b/n, frco. Postojna, trans., blago 500; fižol, rjav, orig. frco. Ljubljana, denar 410; laneno seme, par. Ljubljana, denar 680; pšenična moka, bačka, bas. »oe, frco. Ljubljana, blago 625; pšenični otrobi, frco. Ljubljana, blago 210; orehi, b/n, belo sušeni, brez koščakov, frco. nakladalna postaja, denar 700.

EFEKTI.

7% invest. pos. 1921. 63½-66. Celjska pos. 209. Ljublj. kred. bka 205. Merkantilna banka 125-128. Prva hr. št. 916. Slavska banka 82. Strojne tov. in liv. 130-150. Trboveljska prem. družba 470-472-470. Združene papirnice 128. Split cement Portland 1400-1500. Nihag 85. 4½% kom. zad. dež. bke 89, 4½% zast. I. dež. bke. 17.

Zagrebska borza.

Dne 3. novembra — Sprejeto ob 13. Devize: Curih 13.275-13.375, Praga 204.50-207.50, Pariz 364-369, Newyork 68.375-69.375, London 312.30-316.30, Trst 300-303, Dunaj 0.0962-0.0982. — Valute: dolar 67.50-68.50.

Efekt: 7% invest. pos. 1921 63-64.50 2½% drž. renta za ratnu štetu 110-114. Ljubljanska kreditna 215. Centralna banka 29-31. Hrv. eskpt. banka 108-110. Kreditna banka Zgb. 108-110. Hipotek. banka 56.50-57.50. Jugobanka 103-104. Praštediona 915-917. Slavska banka —. Eksploatacija 95-100. Drava d. d. Osijek 230-275. Sečrana, Osijek 890-900. Isis d. d. 68-70. Nihag 68-72. Gutman 730-740. Slaveks 230. Slavonija 75-76. Trboveljska 480-500. Union, paromlin 500.

Inozemske borze.

— Curih, 3. novembra. Današnja borza: Beograd 7.55, Pariz 27.30, London 23.61, Ljubljanska 519.25, Milan 22.65, Berlin 1.235, Praga 15.50, Dunaj 0.007325. — Trst, 3. novembra. Borza: Beograd 33.20-33.30, London 104.05-104.15, Pariz 120.25-120.50, Newyork 22.85-22.925, Curih 440-442, Praga 68.30-68.60.

Posvetovanja mandatarja K. Timotijevića.

Glavne smernice vlade K. Timotijevića. — Radikalni klub za koncentracijsko vlado.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Posvetovanja kraljevega mandatarja Koste Timotijevića polagoma napredujejo. Včeraj je mandatar najprej imel dašjo konferenco z načelniki ožjega bloka. Tem, kakor tudi radikalom je kratko začrtal programatične smernice koncentracijske vlade. Timotijević mandatar obsega tri glavne točke:

1. Delo v skupščini po programu deklaracije vlade g. Ljube Davidovića. Najprej je zakon: invalidski zakon, zakon o korupciji in zakon o zemlji-radniških kreditih. Po sprejemu državnega proračuna sprejem ostalih v deklaraciji navedenih zakonov.

2. Strogo spoštovanje in izvrševanje zakona proti vsem in proti vsakomur.

3. Vlada nadaljuje začeti sporazum s Hrvati.

Glede tretje točke je mandatar pred sejo radikalnega kluba izjavil radikalnim voditeljem:

Delo za sporazum z zastopniki hrvatskega dela našega naroda se vrši stopnjeno in polagoma s potrebnim opreznostjo in pazljivostjo, vpoštovanje, da se ne oškoduje državno edinstvo. Poslanci vseh političnih strank naj pridejo v skupne sile, se po možnosti sporazumejo, da se tako razpaljene strankarske in plemenske strasti pomirijo.

O svoji misli je včeraj obvestil g. Kosta Timotijević tudi zastopnika HRSS, posl. Bacinića, s katerim pa še ni stopil v uradna posvetovanja. Izjavo je Bacinić odposlal predsedniku parlamentarnega kluba Velečeviću.

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Sinoči ob 17. se je radikalni klub sestel na kratko sejo pod predsedstvom predsednika kluba Marka Gjuričića. V daljšem govoru je g. Ljuba Jovanović pojasnil politični položaj, dosedanje uspehe akcije Koste Timotijevića. Naglašal je, da radikalna stranka simpatično sprejema Timotijevićevo akcijo. Radikalni so pripravljeno iti do skrajnih meja popuščanja. Zavrnil je odločno tendence dr. Korošca in dr. Spahe, ki skušata radikalnemu klubu naprtili vso odgovornost.

Razvila se je daljša debata o tretji točki Koste Timotijevićevega programa. V razpravo so posegli posl. Mihajlo Ranković, posl. Velja Vukobratović, posl. Jovo Cirković, posl. Zujević in posl. Dragović. Končno je klub soglasno sprejel sklep, da odobrava predloge Timotijevićeve glede sestave koncentracijske vlade. O tem izdani komunique kratko veli:

»Klub je razpravljalo o predlogih g. Koste Timotijevića. Po vsestranski razpravi je izvoljen odbor petih oseb, ki imajo sporazumno z g. Nikolo Pašićem sestaviti konkretne predloge o koncentraciji.«

V odbor so bili izvoljeni: Ljuba Jovanović, Marko Gjuričić, Marko Trifković, Nikola Uzunović in dr. Milan Srškić.

Po končani seji je klub odposlal vsebino komunikacije mandatarju g. Timotijeviću.

Težki spopadi v Zagrebu.

Radićevci in hanaovci s komunisti ogrožajo imetje jugoslovenskih državljanov. — Pasivnost zagrebske policije.

— Zagreb, 3. nov. (Izv.) Med prazniki je prišlo na zagrebskih ulicah do spopadov, ki nosijo resno politično značaj. Organizirane tolpe radićevcev in hanaovcev ogrožajo mirne jugoslovenske državljane in obenem napadajo jugoslovenske Sokole in Orjunaše. Prvi tak spopad je bil v noči 31. oktobra v gostilni »Lovački dvor« na Illici št. 93. Tu so hanaovci izvajali tam navzočih Sokole in Orjunaše. Hanaovci so začeli prepevati pesem: »Dok je nam Lika, bit će republika!« Orjunaši so odgovarjali: »Dok je nam Lika, nema republike!« Položaj je postal vedno kritičnejši, hanaovci so začeli streljati z revolverji, nastal je medsebojni metej. En natak je bil nekoliko resnejši ranjen in neki železničar se pobil po glavi, ko je skočil skozi okno. Resnejši spopad je bil v nekem drugem lokalu okoli 2. ure ponoči.

Zelo resni dogodki so se razvijali na praznik Vseh svetnikov 1. t. m. Popoldne se je na Mirogoju zbralo nad 30.000 oseb. V velikem številu so prišli na pokopališče komunisti, ki so, podpirani od radićevcev, pred grobom morilca notranjega ministra Milorada Draškovića, na smrt na veselih obsojenega Allagića privedli veliko protidržavno demonstracijo. Več govornikov je imelo politične govore in končno so začeli peti komunistične pesmi. Ko jih je policija pozvala na razhod, so komunisti odgovorili s kamenjem in s strelji iz revolverjev. Policiji se je končno posrečilo potisniti komuniste s pokopališča. Tu so se komunisti skupno z radićevci in hanaovci formirali v daljši sprevod ter odkorakali med prepevanjem republikanskih pesmi in ob protidržavnih vzklikih na Jelačićev trg, kjer so začeli bombardirati najprej »Narodno kavarne«, kjer se shajajo jugoslovenski Sokoli in Orjunaši.

Demonstracije so popolnoma razbili ves inventar v kavarini, demolirali so velike dragocene šipe ter se nato lotili še v bližini se nahajajočih srbskih trgovin. V »Narodni kavarne« povzročena škoda je velika.

timotijeviću, ki je takoj odšel na dvor, kjer je kralju in kratki avdienci poročal o stališču radikalnega kluba.

Po avdienci je Kosta Timotijević izjavil zastopnikom tiska, da njegov mandat še traja dalje, a da mu je kralj izrazil željo, naj bi se koncentracijska vlada sestavila takoj. Pripomnil je, da to iz parlamentarno-tehničnih razlogov še ni mogoče.

Akcija Koste Timotijevića je pozitivno toliko uspešna, da je treba računati z vlado, kateri bo g. Timotijević načeloval. Danes se gotovo dopoldne in popoldne prične posvetovanja o konkretnih predlogih, ki jih stavijo posamezne parlamentarne skupine napram vladi.

— Beograd, 3. novembra. (Izv. Ob 12.15.) V parlamentu danes neobičajno živahno. Vsi klubi razpravljajo o pogojih, ki jih stavi g. K. Timotijević pri sestavi koncentracijske vlade. Dopoldne je bil sestanek kraljevega mandatarja z načelniki ožjega bloka. Za tem je g. K. Timotijević odšel v narodno skupščino, najprej naravnost v samostojnodemokratski klub, kjer je nekaj časa konferiral s posl. Svetozarjem Pribičevićem, kateremu je izročil pismeno sestavljene točke svojega delovnega programa s pojasnili k tretji točki programa, ki govori o nadaljevanju začete spoznanja s Hrvati in Slovenci. K. Timotijević je prošil voditelja samostojnih demokratov, da ga podpirajo pri sestavi vlade in v njegovi nadaljnji akciji, toda izjavil je obenem, da načelniki ožjega bloka smatrajo, da bi vstop samostojnih demokratov v koncentracijsko vlado otežkoval politično situacijo.

Posl. Svetozar Pribičević je sprejel pojasnila kraljevega mandatarja na znanje s pristavkom, da odgovori na izročene predloge v obliki komunikacije svojega poslanskega kluba. Za tem je bila takoj sklicana seja samostojnodemokratskega kluba.

V skupščinskem predsedstvu je bil za tem sestanek K. Timotijevića s skupščinskim predsednikom Ljubom Jovanovićem. Temu sestanku so prisostvovali voditelji radikalnega kluba Marko Gjuričić, Marko Trifković, dr. Milan Srškić in Marko Uzunović. Predmet sestanka je bilo vprašanje sestave koncentracijske vlade.

Radikalni voditelji zastopajo stališče, da bi se morala pojaviti nova Timotijevićeva vlada pred skupščino z novo deklaracijo, ki bi bistveno začrtala svoj delovni program. Ta vlada naj bi sestavila povsem nove politične smernice in naj bi ne pomenjala nadaljevanja dosedanjih vladnih metod. Radikalni Gjuričić, Marko Trifković in Uzunović so nato obvestili g. Nikolo Pašića, ki še vedno nekoliko boleha, o vsebini razgovorov z mandatarjem krome. Sklicana je bila takoj seja radikalnega kluba, ki ima sklepati o Timotijevićeve predlogih.

Seja radikalnega kluba traja sedaj ob 12. še vedno.

racije opozoril, da ta ni mesto za razgrajanje, so začeli streljati. Razvila se je prava bitka, v kateri pa k sreči ni bilo človeških žrtev. Napadeni Sokoli in Orjunaši so slednjič pregnali razgrajalce, naker je prišla tudi policija, ki je vstopavljala red. Isto noč so napadli hanaovci »Zagrebačkemu Podrumu« tri Orjunaše, ki bi jim bila predla slaba, da se sso zavzeli zanje navzoči častniki, ki so pregnali napadalce s golimi sabljami.

V soboto popoldne okrog 17. se je zbrala na pokopališču množica radićevcev in komunistov, ki so skupno demonstrirali na grob Zorka in Allagića. V navzočnosti številnega zagrebskega občinstva, ki je prislo na pokopališče, da počasti spomin sorodnikov in znancev, so vprizorili Radićevci agentje v popolni slogi s komunisti pravcato politično demonstracijo. Kričali so »Do ti vlaški kralj! Živela sovjetska Rusija! Živela hrvatska republika! Živel Radić!« Na pokopališču je bila tudi policija, ki pa se ni zavedala svoje dolžnosti, da bi preprečila na tem svetem kraju politično demonstracijo. Ves čas je bila popolnoma pasivna, dokler se niso demonstrantje spozabili tako daleč, da so navallili nanjo s kamenjem. Šele v silobranu je oddala salvo v zrak. Pri tem je bil slučajno težko ranjen hanaovec.

Po končani demonstraciji na pokopališču je odkorakala povorka radićevcev in komunistov med prepevanjem revolucionarnih pesmi s pokopališča na Jelačićev trg, kjer so si demonstranti privoščili najprej »Narodno kavarne«, potem pa srbsko trgovino »Stimac & Drndarski«, ki so jo demolirali. Po tem junaštvu so navallili še na druge srbske trgovine in razbili več izložb. »Orjunaše« je obrnila telefonično na policijo s prošnjo, naj napravi v mestu red. Toda prešla je činični odgovor, da to ne spada v delokrog policije. Ob pol 6. zvečer so radićevci in komunisti navallili na prostore zagrebske Orjune, kjer sta bila navzoča nek invalid brez noge in neki akademik. Tu so napadali razbili in uničili vse, kar jim je prišlo pod roke, raztrgali so eno kraljevo sliko, drugo pa polili s črnilom, okradli so blagajno, v kateri je bilo 15.000 Din druztvenega premoženja.

Ko so tako brutalno razbili tudi vse pulte, so začeli društveni arhiv, ki so ga člani »Orjuna« še pravočasno rešili. Slednjič je vendar prispela policija na konjli, ki pa ni nikogar aretirala. Napadalcu so po končanem delu mirno odšli, ne da bi imeli varnostni organi poklicati na odgovor. »Orjuna« je takoj poslala notr. ministru protestno brzojavko, v kateri izraža svoje ogorčenje nad izgrede Radićevih agentov in komunistov in začenjen nad tem, da zagrebska policija ni hotela preprečiti te nečloveške kršitve javnega mira in reda. Obnem je »Orjuna« s posebnim dopisom informirala o dogodkih tudi splitski direktorji.

Vesti iz Italije.

— Rim, 3. nov. Poslanska zbornica se odprla 12. tm. ob 15. uri. Prva točka na dnevnem redu je bilanca o zunanjih zadevah.

— Rim, 3. nov. Te dni se pričakuje prihoda novega trgovskega atašea pri ruskem poslanstvu inženirja Jusbreva. Njegov prednik Jortacev je premeščen v Atene.

— Rim, 3. nov. Obletnica fašistovskega pohoda v Rim je bila v soboto proslavljena tudi z avijacijsko manifestacijo. Nad mestom je plulo 300 letal. Jutri sledi za proslavo obletnice zmage še posebna avijacijska prireditve, katere se udeležijo 400 aeroplanov. Mussolini hoče pokazati, kako napreduje italijanska avijatika.

— Trst, 3. nov. Včeraj so pripeljali iz Vidma 15 trupel Tržačanov, ki so padli kot italijanski vojaki na bojišču. Med njimi so tudi jugoslovenska imena Slokovič, Jenko, Debenjak, Brajda, Zlatoper.

— Trst, 3. nov. Justični minister Oviglio pošlje v Juljsko Krajino nadzornika Ferrara, da bo pregledal situacijo po tamšnjih sodnihljah glede znane pritožbe. Za njim pride v Trst tudi sam justični minister.

— Pula, 3. nov. Pilot poročnik Bianchi je padel s svojim letalom v morje in izginil.

Pozor! Elitni Kino Matice vodi kino v Ljubljani, Vam prinaša vedno le najnovejše svetovne atrakcije.

REZULTAT ANGLEŠKIH VOLITEV.

— London, 2. novembra. (Izv.) Definitivno so znani ti rezultati volitev v angleški parlament: konservativci 410, delavska stranka 152, liberalci 41, komunisti 1 in ostale stranke 3. Tudi pri sedaj vršilih se občinskih volitvah zazadejujejo laburisti.

ZENE MALE ANTANTE ZA SPLOŠNO ENAKOPRAVNOST

— Beograd, 3. novembra. (Izv.) Kongres žen držav Male antante, Poljske in Grške je včeraj uradno zaključil svoje zborovanje. Sprejeta je bila kratka resolucija, v kateri se zahteva enake pravice žene z možem v državah Jugoslavije, Grške in Rumunske. Dalje kongres zahteva spremembo zakonodaje glede nezakonitih otrok v vseh državah Male antante, na Poljskem in Grškem. Kongres odpošlje za vedno obširno spomenico vsem vladam in zakonodajnim korporacijam Jugoslavije, Češkoslovaške, Rumunske, Poljske in Grške. Včerajšnji popoldanski seji je prisostvovala tudi kraljica Marija.

IZVOLITEV COOLIDGEJA ZAGOTOVLJENA.

— London, 3. novembra. (Izv.) »Daily News« javlja iz New Yorka, da je izvolitev predsednika Coolidgeja popolnoma zasigurana.

Politične vesti.

— Zbližanje med romunsko kmet-sko stranko in HRSS. Sovjetski listi priobčujejo z Dunaja to-le informacijo: »Potovanje šefov romunske kmet-ske stranke Lupu in Madiaru v Zagreb z namenom doseči kontakt s HRSS, se zelo živahno komentira v romunskem tisku. Vladin tisk, kakor tudi buržuazno-opozicijski listi ostro napadajo voditelje kmet-ske stranke, češ da se nedvomno stranka zbliža s komunisti in nastopi z zahtevo po republikanski preureditvi Romunije, če usvoji politiko HRSS. Buržuazni tisk bi rad dosegel s tem, da vlada proglasi kmet-sko stranko izven zakona. Očividni vladni listi naravnost zahtevajo, naj Lupu jasno pove, kakšno stališče zavzema napram državnim obliki. Na to odgovarja glasilo kmet-ske stranke »Aurora«: »Kmet-ska stranka stoji po svojem programu na stališču ustavne monarhije. Pogajanja Lupu z Radićem so bila neobhodna posledica notranjega in zunanje položaja Romunije, kakor tudi dosedanje politike kmet-ske stranke. Ta pogajanja pa nikakor ne pomenijo, da bomo vodili odsej brezpozojno Radićevu politiko v Romuniji. To je nemogoče, ker razmere v obeh državah niso enake in ker je tudi v razvoju obeh strank velika razlika. Romunska kmet-ska stranka interesira zlasti struktura in principi HRSS, ki po njenem mnenju zaslužijo posnemanja. Zveza obeh strank prinese obema narodoma ogromno korist.«

— Državni proračun dela preglativo finančnemu ministru. Svota je velika 16½ milijard dinarjev. Dr. Spaho išče pokritje, pa ga ne najde. Zato se je znova obrnil do vseh drugih ministrstev, da naj zmanjšajo svoje razne večje postavke. Dr. Spaho črta, znižuje, kipa in hoče pokazati nizke številke ljudstvu, dočim potrebe narekujejo velike izdatke. To bo lep proračun!

— Lep Radićev zaupnik v Dalmaciji. »Živote poroča, da je don Petar Gjirić, glavni Radićev zaupnik, prijavljen državnemu pravdnstvu zbog prevar, poneverjenja in zlorabe uradne oblasti. V času vojne je »vodile aprovizacijo v občini Lečevici. Ljudstvo je bilo razkačeno nanj. Za časa italijanske okupacije se je gibal med tujimi častniki. Preko demarkacijske črte je vtihotapljal živino. Ko je po osvoboditvi bilo pregledano občinsko gospodarstvo pod Gjirićem, so se pokazale strašne reči: dolga pri mestni hranilnici v Splitu za 1 milijon kron, potem je dolga 400 tisoč kron pri odboru za prehrano. Ta zapravilci v ljudski škodljivci je glavni zaupnik Radićev v Dalmaciji!«

Neprekoslivi so le EXCELLA

Nedosegljiv konstrukcijski material. Izredno nizke cene. Oglejte si jih pred nakupom J. GOREC, Ljubljana, kreditne banke

Juljska Krajina.

— Italijanska pravica. Mladenich Alojzij Planišček iz Oslavja je dne 6. aprila nabijal slovenske volilne lepake pri mostu v Pevmo. 15 oboroženih fašistov ga je napadlo in preteple tako, da ne bo nikdar več zdrav. Revez hodi od enega do drugega zdravnik, ali zdravje se ne povrne. Fašistov, ki so barabsko napadli slovenskega fanta, italijanska oblast ne more najti. Ti ne pridejo pred sodnijo, pač pa pride Planišček! »Naši« so namreč pri njem takrat, ko ga je po napadu fašistov orožnik odgnal v zapor v Podgoro in se je tam Planišček onesvestil, dva noža, ki sta nekoliko predolga in torej v navzkrižju s predpisi. Ali Planišček ni nosil nikdar s seboj nožev. Ona dva noža so mu torej podtaknili. Imel pa je v onem času s seboj orožje, ali te ure ni bilo več v njegovem žepu, ko je prišel revez zopet k sebi. Izginila je! Tako pride Planišček pred sodnijo in pri razpravi se bodo modri italijanski sodniki zgražali, kako da nosi slovenski fant dva noža s seboj, tako bodo govorili, kakor da je on kriv napada. Planišček bo najbrže obsojen, fašistovski tolovaji pa bodo še nadalje hodili po Gorici ponosno z glavo po koncu, ker so storili veliko patrijotično delo s tem, da so uničili slovenskega mladeniča.

— Promocija. Na vseučilišču v Padovi je promoviral doktorjem prava g. Josip Gruden iz Nabrežine.

— Kaj bo z njimi? Oni novi učitelji in učiteljice, ki so letos maturirali v Vidnu, še niso dobili dekretov za službe. Nič se ne zveni za nje šolska oblast! Kaj bo torej z njimi?

— Rofinec bo pomnil letošnjo proslavo fašistovskega pohoda v Rim. Pese dovoljuje oblast zelo rada in tako so v Bolnucju zopet plesali. Prišli so fašisti iz Zavelj in izvalji prepri. Domači komunisti in Zaveljski fašisti so se stekli. Padali so seveda tudi strelji. Navaden prepri in pretep, s katerega posledicami se lahko peča sodnja. Ali fašisti imajo svoje zakone in svojo sodnijo. Oboroženi so se pripeljali na kamijonu v Bolnuc, zaprli vse poti, pretepli

otroke, ženske, moške in nato razglašili hro Ivanu Matevliću. Vsa vas je bila v strahu in trepetu. Potem so fašisti junaško odšli. Kazni zanje ni nobene, morda bodo nekateri Bolnucjanci zaprli! Fašisti so storili zločinstvo potem, ko so prisegli kralju zvestobu in obljubili biti pokorni zakonom. Jugosloven je v Italiji brezpraven.

— Gledališke predstave. Na Opčinah so vprizorili v nedeljo znano ljudsko žalozigro »Mlinar in njegova hči«. Pri Sv. Jakobu v Trstu ponovijo 4. tm. Turgenjevo dramo »Tui kruh«.

— Pred poroto v Gorici so bili obsojeni K. Marle, A. Romboni in E. Brandolin vsak na 4 leta in 2 meseca ječe, s popustom 3 let vsled amnestije, radi zločina ropu. Župnika Don Camuffa v Červinjanu so prisili z orožjem, da jim je izročil denarja in vrednosti 30.000 lir. Obločeni so bili fašistovski. Pred sodnijo so trdili, da so hoteli vzeti skopemu župniku denar in ga razdeliti med reveže. Imeli so seznam rečnih in to tudi res nekaj razdelili, ali tekočega denarja je bilo samo 1400 lir. Don Camuffo je pri razpravi izjavil, da nima premoženja in prošil milostne sodbe za obtožence.

— V Solkanu bodo imeli odsej 6 razredno deško in 6 razredno deklisko šolo. Učitelj bo menda 16. Ker sedanje šolske poslopje ne zadostuje bo treba zidati novo. Ne sme pa nikdo misliti, da bo ta učiteljski naval služil izobraževalnemu namenu, o ne namen je čisto drug, po šolski poti naj bi se Solkan kar najhitreje mogel potačiti. Solkan je mnogo pretrpel pa pretrpi tudi še v bodoče marsikaj, ostane pa stari Solkan.

Vseh mrtvih dan v Ljubljani.

Skrilo se je sonce, hladen veter oznanja bližajočo se zimo. Življenje v naravi je usahnulo, gozd in log sta orumenela, slikovite poljane so se zavile v jesensko odejo. Narava se pripravlja na zimski sen. Le tam, kjer spe tisoči dragih nam znancev, prijateljev in sorodnikov svoje večno spanje, je vse oživele.

Na pokopališču pri Sv. Križu in na Suhem bajeju.

Suhi bajej... Tam leže žrtve avstrijskih trinogov. Pet let že trohne v svobodni zemlji in zdli se, da so ostale pozabljene. Toda ne. Spomnili so se zvesti sinovi jugoslovenske Nacije nesrečnih žrtv in odšli so na Suhi bajej. Okrasili so grobove. Prapor Orjuna Krakovo-Trnovo se je sklonil, ko je povzel besedo predsednik tamonjše Orjune. Naglašal je, da je Orjuna prva, ki se je spomnila žrtv in počastila njih spomin. Četnik Zajc je posvetil v srce segajoči nagovor spominu nesrečnih žrtv, naker je Orjuna defilirala mimo grobov in se nato vrnila v mesto. Svečanosti je prisostvovalo mnogo narodnega občinstva.

Pokopališče pri Sv. Križu se je zadnje dni spremenilo v vrt krizantem in zadnjega jesenskega cvetja. Negredne množice so v soboto in nedeljo prihajale na pokopališče. Tramvaji, avtomobili in vozovi so bili prenapolnjeni. Na pokopališču, ki je tonilo v morju krizantem in odsevalo v svitu tisočerihih lučk, je oba dni vladalo živahno vrvenje. Med nešteti grobovi na njih vrhneva miru so tudi grobovi naših zaslužnih mož. Tam sredi pokopališča leže v skupnem grobu, pokritim z mahom, trlje duševni veliki — Cankar, Murn in Kette. Društvo »Novi oder« je položilo ob vzglavju Cankarjevega groba krasen venec. »Preporodaš« in realisti pa so okrasili z vencem Kettejev in Murnov grob. Poleg grobnice Cankarja Ketteja in Murna ležita Lunder in Adamić. Orjuna Krakovo-Trnovo je položila na njun grob krasen venec z napisom: »Orjuna Krakovo-Trnovo« — Žrtvam avstrijskih trinogov. »Razoraši« so se spomnili svojega velikega očeta — Janeza Ev. Kreka in mu poklonili lep venec. Ogromne množice pa so se koncentrirale ob grobeh trboveljskih žrtv, Franceta Slapajha, Stanka Zlenderšiča in Zarka Boltavzarja. Nešteti venci so krasili njihove grobove. Orjuna jim je postavila častno stražo in v nedeljo ob 15. je bil pohod vseh orjun na pokopališče, kjer je imel pisatelj Vladimir L. v s t i k krasen nagovor. Pet praporov se je sklonilo po končanem govoru nad grobovi za jugoslovensko kdeo padlih borcev. Orjuna pa je prisegla, da hoče do zmagovitega konca vztrajati na poti, ki so jo začrtale s krvjo njene prve žrtve.

V košem gaju smrek leže na pokopališču judenburške žrtve ter ostali vojaki. Vsi vojaški grobovi so bili okrašeni z vencem. Tudi »Zveza svetovnih vojakov« je položila na spomenik Judenburških žrtv krasen venec. Nagrobni govor je mel vojni kurat Bonča. Občinstvo je nemo zrla na gomile trpinov, ki so dali svoje življenje za narod. Zveza pevskih društev je počastila spomin vseh mrtvih z žlostankami »Vigred se povrne« in z »Libero«, ob grobovih judenburških žrtv pa je zapela »Oj Doberdoba«.

Ves dan in še pozno zvečer so valovale po pokopališču množice, ki se niso mogle ločiti od svojih dragih, in ko je legal mrak na zemljo, je žarelo megleno ozračje nad pokopališčem. V beli cvetlični preprogi so plavale sveče in drhte lučice, nad njimi pa je kraljeval tajinstveni mir....



9. novembra 1924
Dinarski dan

Radić, Hlinka in Zinovjev.

V »B. Z. am Abende« je izšel članek, ki ga radi aktualnosti ponatiskujemo. »Jugoslovensko vprašanje«, piše avtor, »želja po ujedinjenju vseh Jugoslovenov, je stara, kakor je staro zgodovinsko Slovanstvo. Ideja ujedinjenja Čehov in Slovakov v eno češkoslovaško nacijo sega za stoletja nazaj. Tekom tih stoletij in skupne usode sta je morala kri in jezik tako pomešati, da ju ne more ločiti nobena sila. Temu nasproti pa je ideja hrvatske republike in avtonomne Slovaške s Tukovo ustavo povsem nova, ona datira komaj par let, nje ni spravila na površje usoda narodov, ona ni živila v nešteti narodnih pesmih. Njena zibelka je tekla v grlu Stjepana Radića in Andreja Hlinke. To pomeni, da je s hrvatske republike tako, da prav za prav tudi v Radićevi koncepciji ni hrvatske republike, marveč republika Hrvatska plus hvaljen bodi Jezus Kristus. Radić si misli: republika Hrvatska, hrvatski sejak pa: hvaljen bodi Jezus Kristus. In iz teh elementov nastane potem nekaj, česar ni mogoče definirati. Napredek s klerikalizmom, šola in cerkev, republikanizem, pomešan s cesarskimi reminiscencami in kraljevo oportuniteto.

Tudi Hlinka prav za prav ne govori o obliki države. On stoji na ozemlju češkoslovaške republike, ima pa vedno pripravljeno svoj čovek, da bi jo mogel, kakor sam pravi, popihati s Fischer-Colbriem v Rim, s Tuko v Budimpešto ali z Jehličko kam drugam, če mu postanejo tla pod nogami prevročja. Hlinka je tudi pripravljen ohraniti češko-slovaško republiko dotle, dokler ne bo Slovaška tako pripravljena, da bi mogel tvegati odločilni skok. Pri tem se zdi, da delujeta oba, Radić in Hlinka, z nestanovitno mržnjo in z non possumus. Hujškata ljudstvo in kričita, dokler vesta, da ju kdo posluša, če pa se jima obnese posel, tedaj ljudstvo ne poje niti Srbov, niti Čehov niti republike niti Pittsburga tako vročega, kakor sta mu ga skuhala. Radić se je že pogajal o svoji republiki na temelju kraljevine in Hlinka si je že opetovano izbil iz glave Pittsburg. Prvič, ko je vtrgal za češkoslovaško republiko brez Pittsburga, drugič, ko je vstopil v vladno koalicijo in podpiral skok, ki je vzemala stališče češkoslovaške ustave brez Pittsburga (po Hlinkovemu navodilu). Radić in Hlinka sta dobra skalka. Skočita notri, ali vedno tako, da bi mogla vsak huj skočiti zopet ven. Ni ju mogoče pritrčiti. Stefan Tisza je sklenil nekdo s Ferencem Kossuthom politično pogodbo. Njegovi politični pri-

jatelji so ga vprašali: »Zdaj si pač pripeči Frana Kossutha, ekselencija?« »Kako naj pripnem končni produkt prežvekovanja?« se je glasil odgovor Stefana Tisze. Primera ni napačna. Niti Radiću, niti Hlinki ne gre za to, da se države utrdijo, prežive in opomorejo; njun poklic je v tem, da neprestano molita ljudstvu pred nos golod neprežvečene hrane, da mu vzameta tek do življenja. Zakaj kakšen smisel imajo njene akcije? Jugoslovenstvo in Češko-slovaštvo je več nego razkroj sil do onemoglosti. Jugoslovenstvo in češko-slovaštvo je stopnja k vseslovanskemu, torej k ideji vseslovanske ljudske volje, v nasprotju z nemškimi panfevdalizmom. Odkar so na svetu Slovani in Germani, je šla politika nemštva in z njim združenega madžarskega fevdalizma za tem, da izigra slovanski partikularizem in medsebojni borbi slovanskih narodov.

Radić in Hlinka pravita, da imata pravico uničiti svoje narode, ker imata za to dovoljenje večine. V tem tiči velika zmot. V jugoslovenskem in češkoslovaškem vprašanju ne glasuje cilj ali generacija, marveč vsa pretekla stoletja in generacije in vsa bodoča stoletja in generacije. Zakaj ni Radić govoril proti Jugoslovenstvu, ko je Khuen zapovedal streljati v množico, zakaj si Hlinka ni položil na glavo mušeniške krone, ko je v Černovi madžarski žandar potoptel njegove rojake v prah? Če bi se bila takrat odkrito in iskreno pridružila madžarskim močtem, bi ljudstvo vedelo, pri čem je; tedaj bi ne mogla ljudstva varati, da sta nekaj drugega kot zavedno ali podzvedno orodje v rokah tistih, ki izrabljajo zdaj geslo avtonomije v to, da pride hrvatsko in slovaško ljudstvo zopet pod ono »avtonomijo«, ki jo je bilo deležno pred vojno. In v to herostratsko delo dveh ljudi, ki ne vesta, kaj delata, hoče gospod Zinovjev zaplesti delavstvo. Mesto močnih, za razvoj sposobnih slovanskih držav, ki lahko dosežejo v prijateljstvu z Rusijo najvišji cilji, slika prismojenosti, vtečena nasprotja lucus a non lucendo, umetno pohabljeni invalidi. Kar ni mogla izsiliti reakcija z lastno močjo, naj ji ponudi na krožniku delavstvo. Ali misli g. Zinovjev, da postanejo delavci v Jugoslaviji in Češkoslovaški ona najbolj bedasta teleta, ki se sama koljejo? Naj sklene komunistični kongres, kar hoče. Je samo ena enotna Češkoslovaška in ena enotna Jugoslavija, nikoli pa ne bo sovjetske Slovaške in sovjetske Hrvatske.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob osmih zvečer.

Ponedeljek, 3. novembra: »Pri Hrastovih«. Red D.
Torek, 4. novembra: Zaprt.
Sreda, 5. novembra: »Zora, dan, noč«. (Premijera). Izven.
Četrtek, 6. novembra: Zaprt.
Petek, 7. novembra: »Firma P. B.«. Red E.
Sobota, 8. novembra: »Šestero oseb išče avtorja«. Red A.

OPERA.

Začetek ob pol osmih zvečer.

Ponedeljek, 3. novembra: Zaprt.
Torek, 4. novembra: »Pikova dama«. Gostuje tenorist g. Mario Simenc. Red F.
Sreda, 5. novembra: Zaprt.
Četrtek, 6. novembra: »Pikova dama«. Gostuje tenorist g. Mario Simenc. Red D.
Petek, 7. novembra: »Majska noč«. Red B.
Sobota, 8. novembra: »Rusalka«. Red C.

— »Rusalka« z Vanečkovo in Jiranekom. Čim večkrat poslušaj Rusalko, tem bolj se ti prikupe. Na vsaki strani partituro najdeš nova zlatna glasbena zrna. In res je! Ta glasba je vredna, da jo izvajajo polnokrvni umetniki in bi bil greh, storjen nad Dvořakovim genijem, ako bi prišla v roke nesposobnih ljudi. Pri sobotni predstavi je pel prince novoanglžirani tenorist Jiranek, Rusalko pa Vanečkova. Ostale vloge so bile razdeljene kakor pri premijeri. Jiranek ima izdaten glasovni material, katerega višina je svobodna in prikupna vsled svoje metalne barve. Sicer pa je Jiranek izrazit češki tenor. Ako poslušaj tenoriste po vrsti, čisto lahko določiš njihovo narodnost po karakterističnem timbru glasu in izgovoru vokalov. Tako ločiš italijanskega pevača od nemškega itd. Zlasti pa Jiranek delajo težave še slovanski vokali, razne vrste e, o in a. Dolžnost korepetitorjev, ki naj bodo izključno inteligentni Slovenci, je, da neslovenske pevce konsekvntno opozarjajo na pravilno fonetično izgovorjavo. V posebno zaslugu Jiraneka in sploh vseh nov angažiranih čeških pevcev pa gre železnost pridnosti, s katero so se naučili vlog v slovenskem jeziku. ki jim je seveda v govoru še zaprt. Drugače Rusi, ki smatraljo naš oder za prehodno postajo na njihovi pevski poti, Jiranek je odigral in odpel prince povsem zadovoljivo. Istotako bi Vanečkova bila vsled izrazite dramske zvolega glasu naša prva pevka, da ne bi dvakrat ne ljubito spominjala naplinitenega, kričavo pločevinastega glasu pevke napol izbrisane-ga spomina. Beteito. Thalerjeva (srednja lega je obložena). Sfillogjeva (vloga je za

njo previsoka, najvišji toni so škripajoči, neestetični) so bili kot privikar vse časti vredni. Povodni mož se s temertam spusti pregloboko v vodnjak in slišati ga je le malo. Mohorič in Ribičeva si domislujeta, da sta zelo važni osebi. S svojim nemnim, nepotrebnim »kakakam« sta v Rusalki nelepaa disonanca. Pomožni godbeniki-trobentači na odru bi se tistih par not lahko naučili na pamet, in sicer tudi čisto trobiti. Tercet ni bogvekakoli simpatičen, pa že gre, no! Balet kolikor mogoče dosleden. Tudi luč je bila lepa, kot privikar. Orkester je izvrstno nastudiran. Rukavica mra z Rusalko biti bržkone prav zadovoljen. Mi smo tudi! —

— Prvi nastop domačega tenorista. V »Cavalleria rusticana« je pri petkovi predstavi pod imenom Ada Darjani nastopil privikar mlad tenorist, ki si je na mah osvojil simpatije občinstva. Nemara bi mu ne bilo ljubo, ako bi odkril njegovo pravo ime. Toda pride čas, ko ga bo imenoval s posonom. Zanimivo je dejstvo, da se v katerih družinah izraziti glasovi radi podujejo. Vsi pevci poznamo n. pr. družino Rusov. Vsi bratje Rusi so izvrstni pevci in vsi skoraj so tenoristi. Kdor pa je slišal Ado Darjani, se je nehote spomnil nedavno na našem odru v isti vlogi gostujočega tenorista z dunajske ljudske opere, g. M. Morica. Človek bi mislil, da sta brata. Morda je res in če je res, bi rad videl, da bi bila papa in mama Moric blagoslovljena z mnogostevilnim naraščanjem! Založeni bi bili za dolgo dobo z zavajanjem vrednim domačim tenorskim blagom. Darjanov Turiddu dela mlademu nadbudnemu pevcu vso čast. Za prvi nastop na spolzkih gledaliških deskah in pred toplimi ušesi in očmi, katerih lastniki so kar po vrsti neusmiljeni sodniki, se je Darjani imenito izkazal. Kalpada mu manjka še tega in onega, šole, poguma, rutine itd. itd., toda začetni njegov glasovni kapital mu obeta bogato pevsko življenje. Ne smemo ga zastrupiti niti s preveliko pohvalo, niti s čezmerno grajo, zlasti ne zbog tega, ker ima kot inteligent gotovo redkejše avtokritike in najizdatnejši meril. In ta mu bo pripomogla do nedeljenega priznanja in slave, če jo bo znal družiti z železnostjo in vztrajnim delom. V splošnem je bila petkova »Cavalleria« ena najboljših zadnjega časa. Vsi ostali solisti poleg Darjani so bili izredno dobro razpoloženi; Thalerjeva, Ropasova, Zathay, Korenjakova sicer poje dovolj dobro, a njen glas je žal, nekam neprijetno barvan in ne poslušaš ga z naslado. Zbor je na mnogih mestih občutno šantla. Režiser pa naj pazi, da se pevci ne bodo na odru postavljali v brezdno koncertno pozico, ki jim je navzlic opominom tako zelo priljubljena. Orkester pod taktirko Nefata skoro prav dober. —

— M. Z. »Hamlet« na dan vseh svetih. Včasih je bil ta večer neizogibno posvečen Raupachu. Še celo letos je po vogalih paradijal lepak »Mlinar in njegova hči«, dasi hvala bogu ne za državno gledališče. To je v srečni misli poseglo po ljubljancem najpopularnejšem pesniku, največjem Shakespearu, in po njegovem »Hamletu«, ki stoji pri našem občinstvu med deli britanskega genija v ceni na prvem mestu. Zopet se je pokazalo, da je »Hamlet« postal naša prava ljudska drama. Gledališče natlačeno polno samega nevsakdanjega občinstva, katero strpeva pri južnem vremenu v zakurjeni hiši od 8 — tri četrt na 12. zvečer, ter sledi igri z vsemi svojimi čuti. Niti smejanja nezrelih pri tragičnih dogodkih ni bilo. Okus publike se je v teh kratkih letih dvignil na jako častno stopnjo in to dela čast Sloventstvu sploh. Ali ni pomosna ugotovitev, da smo imeli — sam ne bi verjel, če bi ne bil izvedel iz najpristojnejših virov — v lanskim sezoni 80 Shakespearških večerov. Umetniški krogi v Pragi so komaj verjeli in se niso mogli prečuti. Poznało se pa na letos — vsaj dosedaj — tudi že sadovi večletnega dela našega gledališča. Dosežena je že neka tradicija in bolje se igra; skupno in od posamičnikov. Da bi šlo po tej poti naprej! Sobotni »Hamlet« je bil najbolj zaokroženi, kar sem jih dosedaj v Ljubljani videl. Predstava je bila izredno dobra, vdanost igralstva svojim nalogam skoro ganljiva. Skoro vsi so se pogolbeli. Predvsem Rogoz v prenaporni naslovni vlogi. Premnogo mest je prinašal v čisto novi luči, ki je Hamletov značaj razsvetljevala bolj, nego doslej. Iz bolj deklamatoričnega je Rogoz prešel dosti bolj v psihološko. Koncem večera mu je občinstvo pridelalo zasluženo ovacijo. Mislim sem si tudi: Če bi naše igralstvo moglo vsako igro preskušati zelo dolgo in pogostoma, bi šlo morda lahko marsikako delo kazati med tui svet. »Hamleta« igralo je tretjo sezono. To jim mora nadomeščati obilico skušenj. Tako mora žalbog biti na manjših gledališčih, kjer morajo stati na odru vedno isti ljudje. Skrbniški sem jako hvaležen, da se je v temperamentnosti brzdal in ni prišlo do ekscesov njegovega nerada se mu pokoravajočega glasu. I njegov kralj je na zunan in duševno znatno pridobil, čeprav je bil že preje ena Skrbniških najboljših vlog. Kraljico Marije Vere sem že sivočasno »ocenil«, če smem rabiti to nelepo besedo. Ponovno ugotavljam, da je vloga dala po mojem čutu edino pravo mesto, ki je ostajala diskretno malce v ozadju. Pesnik sam je odmeril tej sicer prevažni osebi več pasivnosti. Ženska je in mati; zločinstvo okrog nje jo bolj odplavlja soboj, nego da bi sama sodelovala. Ni jasno, ali ve že iz početka drame, na čem ji je pravzaprav umrl prvi mož, še manj pa, jeli vedela za zločin, predno se je vdrgnila poročila. V kraljici Vere leži velika noblesa in pravo umetniško prilagajanje tudi tamkal, kjer sama ne posega aktivno v dejanje. Ne zna na pr. vsaka igralka sedeti na prestolu s takim dostojanstvom in obenem s tako prežeto pozornostjo, kakor Marija Vera v prizoru z igralci. In v »paradnem« prizoru s Hamletom je ostala okusna, kraljevska pri vsej grozi. Preprostejši gledalci bi morda videli raje, da bi se bolj trgala in kričala. Na gospel Veri se pa marsikdo naših za tragične naloge lahko marsičesa nauči. Prinaša nam umetniški ton večjih odrov, fineso, katere ne moreš več pogrešati, čim si jo domel. Odveč bi bilo vnovič hvaliti sladko in v srce segajočo Ofelijo Šaričeve ali rezkomičnega, a vendar prav prefriganega Lipahovega Polonija. Nekaj me pri Lipahu skrbi: Da ne bi v tem tonu, ki mu prinaša velik uspeh v Poloniju in mu ga je prinesel kot staremu zdavniku v Buchnerjevem »Vojščku«, sploh obtičal. Potem bi postal Lipah neznošen manirist. Zlasti naj pazi, da ne bo vedno prehitro govoril, nekaj, kar je v časih zelo dobro in komično. Tudi večina ostalih vlog je bila v dosedanjih rokah in so vsi izvrstno sodelovali. Nov je bil Lev ar kot Fortinbras. Uvrstili so tudi doslej črtani Fortinbrasovi vojni nastop v »ravni na Danskem«. To je zelo prav; ne toliko radi Fortinbrasa, kakor radi Hamletovega samogovora, ki tvori boljšo vez do sledečih dogodkov. Fortinbras je deklamatorna vloga, važna bolj radi primerne konca drame, nego samoposebi ali radi poseganja v razvoj. Lev ar je to nevtralnalo nogo rešil hvalevredno in prav po njenem duhu. Nov je bil tudi Gregorin kot duh Hamletovega očeta. Jako dober. Le pri kraljici, ko govori za zastorom, je bil premalo glasen, zlasti ker ga spremlja mistična glasba, stoj pa za okvirno odra. Enako je bilo pot Plutova klasični grobar nekoliko nejasen in težje razumljiv v govorci. Bilo je še par novih zasedb, čisto podrejene sarže. O teh ni mogoče povedati ničesar, ker so vloge je preneznatne. Da ne pozabim: Rosenkranz in Gildenstern (Drenovec, Smerko!) tudi poboljšana v perfidnosti. Še malce več, zlasti nekoliko »neprostopolne« komike, pa bosta na končnem višku. Vlogi se da z nemimi potezami silno izgraditi; toda ne zopet pretiravati! To sta vlogi za najboljšo karakterne umetnike. Treba zanj vse fineso, izogibanja vsakega grobejšega učinka. Naša igralca bi v interesu stvari zaslužila, da jih režiser za njih prizore vzame še ponovno v specialne skušnje. — Dvorne gospodične so mele preko srca viseče kite in enotno prirojene halje z dolgimi rokavi. Malenkost; toda zelo blagodejna. — Takih predstav se smemo pač veseliti, kakor je bila ta. Telesni napor sodelujočih, zlasti pa Hamleta samega, je pa silen. Žalibog ni mogoče napraviti več premorov, nego enega, ker bi se igra zavlekla daleč čez polnoč. Po premoru se je igralstvu nekoliko poznala utrujenost. Je res prehudo, tri akte igrati v enem, od 8. zvečer pa skoro po pol enajstih, čez četrt ure pa skupno zopet dva akta.

— Tenorist Marij Simenc v naši operi. Danes v torek gostuje v naši operi odlični tenorist g. Marij Simenc in sicer v vlogi Hermana v operi Pikova dama. Brezdvomno pozdravi občinstvo iskreno odličnega pevca, ko nastopi zopet na našem odru. G. Simenc odpoje vse predstave Pikove da-

Redovnikova ljubavna skrivnost

Film z vsemi čari s solncem
obsojane romantične Španske

V glavnih vlogah: ruski, švedski in nemški igralci.

Predstave točno ob: 1/4, 5, 1/2, 1/2, 1/2.

Nezmanjšani orkester svira pri vseh predstavah.

V sredo 5. novembra zaradi koncerta g. Lovšetove predstave samo ob 1/4, 4. in 5.

**ELITNI,
KINOMATICA**

me v abonmaju. Današnja predstava je za red P. Ostale vloge v Pikovi dami so v sledeči zasedbi: Lisa — gđc. Vanečkova, Pavlina — gđc. Sfillogjeva. Tomski — g. Cvejič, Jelecki — g. Popov, dalje nastopilo še gg. Banovec, Mohorič, Puzelj, Perko in Gostič. Predprodaja pri dnevnih blagajni. Dirigira ravatelj g. P. Rukavina.

— Premijera Nicodemijeve ljubzenske zgodbe: »Zora, dan in noč« se vrši v sredo dne 6. t. m. Komedija ima tri dejanja in glavni vlogi sta v rokah gospe Šaričeve — Ana in g. Kralja — Mario. Igra je polna najnežnejših pa tudi močnih občutkov in je doseгла še na vsakem odru vedno uspeh. Varšavski Teatr Malý jo je igral stopetindesetkrat. Režijo vodi g. Osipovič. Deloma novo scenerijo je naslikal g. Skružny.

— Koncert ge. Pavle Lovšetove se vrši jutri v sredo, 5. tm. ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani na Kongresnem trgu. Spored koncerta je sledeči: 1.) Rimski-Korzkakov: Nimfa, Grečaninov: Solze, Gliere: Moj dan. Poje ga Ivanka Ribičeva. 2.) Kij: Solzila se je skala. Gliere: Rusalka. O ne vpletaj rož, Zbudi se. 3.) Grečaninov: spomin, Noč, Udova. 4.) Grečaninov: Uspavanka, Musogorski: V kotu, Večerne molitve iz ciklusa »Iz otročje sobe, Musogorski: Hopak. 2. 3. in 4. točko poje ga Pavla Lovšetova. — Vstopnice za koncert v predprodaji v Matični knjižarni. Cene sedežem od 18—8 Din. stojišče 3 Din.

— »Zgodovina slovanskih umetnosti«. Prvo predavanje umetnostno-zgodovinskega društva se vrši danes v ponedeljek ob 16. v univerzitetni zbornici. Predava msgr. V. Steska: Slovensko kiparstvo 18. stol. Vstopnice za ciklus in za posamna predavanja pri blagajni.

— Abonentom Narodnega gledališča v Ljubljani. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani pozivlja vse abonente, da vplačajo do 8. t. m. zapadle obroke abonmaja.

— Balokovičev koncert v Newyorku. Dne 4. tm. priredi naš jugoslovenski umetnik Zlatko Balokovič koncert v veliki Carnegie Hall v Newyorku. V tej dvorani koncertujejo največji svetovni umetniki. Balokovič je imel doslej koncerte v vseh večjih mestih Združenih držav od Atlantika do Pacifika in vsi ameriški listi ga slikajo kot ženja prve vrste.

— Pot g. Greg. Petrova v južno Srbijo. Tekom novembra odpotuje publicist in književnik g. G. Setrov v južno Srbijo, kjer bo imel po večjih in manjših krajih popularna predavanja.

— Ga. Pavla Lovšetova se je odločila, da priredi tekmo letošnje sezone par študijskih koncertov ob najnižjih cenah, ki so za koncerte v Ljubljani mogoče. Prvi koncert se vrši v sredo, dne 5. novembra ob 8. zvečer v Filharmonični dvorani s sodelovanjem njene učenke ge. Ribičeve in kapelnika g. Štritofa. Izvajajo se pesmi najslavnejših ruskih skladateljev, ki po večini še niso bile izvajane v Ljubljani. Zastopani so slavni avtorji: Rimski Korzkakov, Grečaninov, Kij, Borodin, Musogorski itd. Predprodaja vstopnic od ponedeljka dalje v Matični knjižarni. Sedeži od 18 Din navzdol. Stojišče 3 Din.

Turistika in sport.

— Ljubljanski skavti. Redni stegov sestanek se vrši v torek dne 4. t. m. ob 17. zvečer v društveni sobi. Udeležba obvezna za vse odseke. Stegovodja: Mogočni hrast. 278/n

PRVENSTVENE TEKME V SLOVENIJI.

Hermes: Primorje 3:1.

V sobotni prvenstveni tekmi si je Hermes s svojo zmago nad Primorjem priboril dve novi točki ter se s tem nekoliko učvrstil v prvenstveni tabeli. Hermes, ki prehaja polagoma zopet v svojo staro formo je predvedel v igri s Primorjem zelo lepo in efektivno igro ter je bil v stalni premoči. Na pad Hermesa je pokazal prav lepo kombinacijske poteze in je moštvo zmago res zaslužilo. Novi vratar Habicht je ugaljal, obramba bratov Pleš je bila trdna in tudi krilska vrsta je zadovoljila. Primorje je bilo dobro v defenzivni igri, kjer je ugaljal Birs. Napad je vodil Balinc, vendar je to pot cel forward odrekel. Sotil je dobro g. Strnad.

Slovan: Svoboda 5:0.

Svoboda, ki ne zaznamuje še nobene točke v prvenstveni tabeli II. razreda je v soboto podlegla Slovanu v razmerju 5:0. V ostalem je bila Svoboda v nekoliko boljši formi kot zadnje dni.

Lask: Slavija 4:2.

Lask je šibko Slavijo porazil šele po težki, precej ostri borbi. Obenem moramo konstatirati da se je publika pri tej tekmi vedla skrajno nedisciplinirano!

Ilirija (rez.): Jadran 6:2.

Prijateljska tekma Ilirija rezerv: Jadran je končala nepričakovano z zmago Ilirije v razmerju 6:2 (0:1). Jadran je svojega nasprotnika preveč podcenjeval, deloma pa

je moštvo depimiral sodnik Planinšek, ki je z neprestanim življenjem škodoval sedaj eni, sedaj drugi stranki.

RAPID: S. K. MARIBOR 3:0.

Težak poraz Ilirije v Zagrebu.

Včeraj je odigrala Ilirija proti Haški v Zagrebu revanžno tekmo in je doživela naravno katastrofalen poraz. Haški, ki je nastopil celo v šibkejši postavi kot v Ljubljani, kjer je podlegel z 1:0, je porazil Ilirijo v razmerju 7:0! Poraz gre na račun totalno indisponiranega vratarja Miklavčiča, ki je od 10 strelav spustil sedem v mrežo. Tudi obramba je bila šibka, krilska vrsta pa se je povspela šele v drugem polčasu. Zanimivo je, da je Ilirija skoraj 30 minut drugega polčasa blokirala Haškova vrata, da pa je Haški zabil v tem času štiri goale! Natančnejše poročilo še pričbimo.

Domače nogometne tekme.

Beograd: Jadran — Sokol 2:1.
Zagreb: Haški — Ilirija 7:0!

Inozemske nogometne tekme.

Budimpešta: Zagreb — Budimpešta 1:3.
M. T. K. — ILL. okraj 2:1; F. T. C. — U. T. E. 1:1.

Dunaj: Prvenstvene tekme prve profesionalne lige: Rapid — Rudolfsfelde 4:2; Hakoah — Simmering 1:1; W. A. F. — Ostmark 2:2.

Tekme za pokal: Rapid — Vienna 2:1; Slovan — Wacker 3:1; Wacker — Sportklub 4:2; Slovan — Floridsdorfer A. C. 4:2; Sportklub — Floridsdorfer 3:1; Slovan — Sportklub 1:0; Admira — Vienna 1:0; W. A. C. — Admira 1:1.

Praga: Amateure (Dunaj) — D. F. C. 1:1; Amateure — Slavija 1:1.

Lysosform

za gospe neobhodno potreben.

Podpirajte slovenske dijake v Pragi!

Podpisano »Podporno društvo za slovenske visokošolce« v Pragi, ki je letos dovršilo 23. leto svojega delovanja, opozarja slovensko javnost na izredno težki položaj slovenskih dijakov v Pragi. Večina njih ne dobiva z doma zadostnih eksistenčnih sredstev. Da bi dijak s kakim delom svoje dohodka v potrebni meri dopolnil, je tukaj izključeno, ker bi sicer ne mogel svojih izpitov redno polagati. Prvotno je le našo društvo podpiralo slovenske dijake. V šolskem letu 1919/20 je bilo v Pragi že toliko naših dijakov, da so si mogli ustanoviti posebno, izključno ekonomsko organizacijo »Slovensko dijaško združno v Pragi«. Podporno društvo je radovoljno prepustilo vse nabiralno delo v Jugoslaviji tej združi, da bi mogel biti njegov uspeh čim večji, in se je omejilo na nabiranje v češkoslovaški republiki. Uspehi združe so bili dobri in njeno poslovanje je vse hvale vredno.

Ali v zadnjem času so prispevki v prid »Slovenske dijaške združe« prenehali, nabiralna akcija, ki jo je združa med počitnicami izvedla, je bila brezuspešna, tako da bodo sredstva združe v najkrajšem času popolnoma izčrpana. Podporno društvo pa tudi ne razpolaga z zadostnimi rezervami in njegovi prejemki so napram veliki potrebi le malenkostni. Pomoči z tretje strani pa ni pričakovati.

Zato se obrača podpisano društvo na vslovensko javnost z nujno prošnjo, da omogoči nadaljno delovanje združe, in prosí posebno svoje ustanovnike in druge dobrotnike, da bi z istim zaupanjem, ki so ga vedno imeli napram podpornemu društvu, sedaj in tudi v bodoče prispevali »Slovenski dijaški združi« v Pragi. Ta razpošlje baš te dni prošnje za podporo. Prosim vse one, ki prejmejo take prošnje, da bi jih smatrali za popolnoma utemeljene in da bi jim ugodili v čim večji verli in v najkrajšem času.

Za odbor »Podpornega društva za slovenske visokošolce« v Pragi:

L. Cvetnič, tajnik. Dr. Volkar, preds.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 3. novembra 1924.

Vprašanje.

Tako pri nas kakor v Angliji gre za važna notranja in zunanja vprašanja, glede katerih je treba vprašati narod...

»Slov. Narod« 1. nov. 1924.

Dovolite, gosp. urednik, k zgoraj navedenim besedam par opomb. Prav trdite, da je glede važnih notranjih in zunanjih vprašanj v državi vprašati narod, to se pravi — izvesti volitve. Angleži so to storili in narod je odgovoril. Isto — pravite — bi bilo treba pri nas. Dobro! Toda nekaj drugega je vprašati politično zrel narod, ki resno in trezno premišlja o svoji državi in narod, ki — recimo — ne premišlja trezno in resno. Angleški narod, ki ima svojo parlamentarno tradicijo in se zaveda, da je treba v državi ravnovesja in skupnega dela, je spoznal takoj, kakšna nevarnost preti državi, ker se je pod Macdonaldom nagrnala tehnika preveč na levo — in da bi ne trpela država, njen ugled in pomen v svetovni politiki, je sedaj vrgel svoje glasove takoj na drugo stran in pokazal, da se dobro zaveda onih važnih notranjih in zunanjih vprašanj, glede katerih je bil vprašan. Ta narod namreč dobro ve, da je korist in sreča države ob enem korist in sreča državljanov, pa nas? Ali mislite, da bi narod volil v kl. delavci ali kdorkoli. Da, celo tako so odgovorili, da ni treba cepiti sil, da sta v resnici samo dve fronti in so odzveli glasove liberalcem in jih dali konservativcem, da bi bila zmaga bolj gotova in večina bolj močna. Kaj pa pri nas? Ali mislite, da bi narod volil v istim resnim razsodkom in državno zavestjo? Ali mislite, da so ga dogodki zadnjih let naučili državljanov misliti in — odgovarjati? Kaj še! Posebno »bolj kulturni« in »najbolj kulturni« prečanski del bo volil — proti državi in bo glasoval za najbolj neumne in nemogoče politične programe. Hrvti bodo volili za Radića, v kljub temu, da njegova politična močrost ne more prinesiti sreče in koristi ne državi ne Hrvatom, pri nas bo vse po starem, samo Prepeluh upa dobiti nekaj republikanskih glasov in če se to kje oglasi, se kak političen »veleum« s še bolj nesmiselnim programom, pojde narod za njim, prav z namenom, da bi škodoval državi, ne da bi se zavedal, da s tem škoduje sam sebi. Vsaka primera šepa tako tudi primera med Anglijo in našo državo — še bolj pa med Angleži in nami. Zato so oni svetovni narod in država, ki je vpoštevana, mi pa smo »balkanci«, ki sami svoj ugled uničujemo. Tako je razlika med politično zrelim in politično nezrelim narodom, da je prvemu država glavna stvar, drugemu pa ravno nasprotno. Zato so tudi odgovori glede istih vprašanj pri raznih narodih različni.

— Afera za afero. Iz Beograda poročajo, da je centralna uprava humanitarnih fondov naročila pri tvrdki »Bakše« tri avtomobile, ki so bili na to kupljeni za 570.000 dinarjev, dočim noben ni vreden niti 60.000 dinarjev. Firma je prodala staro robo za novo in avtomobili so se takoj izkazali za ničvredne. »Balkan« prijema radi tega ministra Sušnika. Nadalje je komisija vojnega ministrstva pristavljala poskušni gašenja z desetimi različni aparati. Komisija je nato predložila za nakup aparat »Flemenc«, čeprav se je pri poskušni izkazal najslabše. Vlada reda, zakona in poštenosti!

— Ivan Majaron. V Borovnici je umrl dne 2. t. m. tamonjski posestnik in trgovec g. Ivan Majaron v starosti 74 let, bratranec odvetnika g. dr. Danila Majarona. Pokojnik je bil daleč naokrog znan kot vrlj mož in soliden trgovec. V mlajših letih je bil več dob borovniški župan, predsednik krajevnega šolskega sveta itd. Navdušen narodnjak, je na vso moč podpiral tedanje narodno gibanje in zlasti vzdrževal Bralno društvo. Bil je tudi sestanovnik Kmetičke posojilnice na Vrhniki in ves čas njen upravni odbor. Sicer darežljiv, je bil borovniškemu Sokolu pravi oče; za zgradbo Sokolskega doma je podaril lep stavbeni prostor in tudi drugo gradivo. Svojo rodbino, dva sina in tri omožene hčere je odgajal v narodnem in naprednem duhu. Bil je eden izmed stare, častitljive garde, ki je jela orati ledino napredne misli med Slovenci. Ko je jel izhajati »Slovenski Narod«, je bil pokojnik med prvimi naročniki. Listu je ostal zvest do zadnjega izdaja. Bil je naročnik »Slov. Naroda« polnih 57 let, kar je vredno posebno zabeležiti. Bil je jeklen značaj, kremenit naprednjak, poštenjak starega kova, kakršnih danes zlasti pogrešamo. Bodi skromnemu, a vrlemu možu ohranjen časten spomin, njegovi velečenni rodbini naše iskreno sožalje. — Pogreb bo v torek 4. t. m. ob 16. na župno pokopališče v Borovnici.

— Iz uredništva. Na željo g. dr. Konrada Voduseka, odvetnika in Ljubljani, objavljamo, da je še pred zadnjim občinim zborom Narodna Ti-

skarne izstopil iz odbora ter odložil uredništvo gospodarskega dela v našem listu. Dopisi in vprašanja naj se torej blagovolijo pošiljati — ne na njegov naslov, — marveč neposredno na naše uredništvo.

— Banca Adriatica. Iz Trsta nam poročajo, da se je vršil sestanek upnikov zavoda »Banca Adriatica«. Poročalec dr. Volli je podal strašno sliko o položaju in navedel vse goljufije, ki so se izvršile v njej. Govorilo se je o sinekurah, o ljudeh, ki nimajo nobenega pojma o finančnih zadevah, pa dobijo v roke upravo takega zavoda, o varanju občinstva, nadalje so se čule pritožbe na naslov vlade, ki je žrtvovala za banko iz državnega denarja nad 20 milijonov lir in jo proglasila v mednarodni pogodbi za posredovalko v gospodarskih odnosih med Italijo in Jugoslavijo. Zavod je bil izročen šarlatanu. Zganiti se morajo vsi poklicani faktorji in poskrbeti treba, da se popravi oškodovani javni in privatni interesi. V takem smislu sestavljena brzojavka je bila poslana predsedniku Mussoliniju.

— Kamenarovič aretirani. V soboto smo poročali o izdanih zapornih poveljih proti dvema upravnima svetnikom »Banke Adriatice«. Nato poročajo z Trsta, da sta bila aretirana odvetnik Salvatore Cacopardo in Čiro Kamenarovič. Prvega so prišli na postaji, ko se je vrnil iz Milana drugega pa v bančnem uradu. Oba sta bila takoj zaslišana in nato izročena v zapore v ulici Coroneo.

— Spominska svečanost na nemškem vojaškem pokopališču v Beogradu se je vršila včeraj. Navzoči so bili poleg nemškega poslanika predstavniki vseh drugih držav kakor tudi zastopniki našega ministrstva.

— Poštnotelgrafski šola v Beogradu se prične 10. tm. Za ravnatelja je imenovan generalni poštni direktor g. Dragotin Dimitrijevič.

— V oddelku glavne carinarice v Dravogradu sta izpomenili dosedaj carinarici v Marenbergu in Prevalju.

— Iz Južne Srbije odpošlje ministrstvo poljoprivrede nekaj mladih kmetičkih ljudi v Vojvodino, da se bodo učili tam vinogradništva in kletarstva.

— Za napredek naše avliatke. Anglo-jugoslovski klub v Beogradu je priredil 2. tm. javno predavanje o avliatki v vseučiliški dvorani. Predaval je Tadija Sondermajer.

— Ragaška Slatina. V 12., zaključni številki Zdraviškega Vestnika piše na uvodnem mestu kopališki zdravnik g. dr. Kolter o letni in prirediteljski sezoni v Rogaški Slatini. V letni sezoni so prihajali gostje iz vseh delov Jugoslavije, prišli so Avstriji, Čehi, Madžari, Italijani, Grki in Francozi. Letos se je otvorila prikrvat v večji obliki zimskih sezon. V njene svrhe služi v največji meri Beogradski Dom, kjer je nameščena hidroterapija v malem stilu in kjer se dobe oglikove, slane in smrečne kopeli. Poskrbljeno je v vsakem oziru dobro za goste in prvi zimski gostje so že nameščeni v Beogradskem Domu. Za sport in razvedrilo se uredi vse potrebno. Zdravilišče je posetilo v maju 243 oseb, v juniju 1198, v juliju 2065, v avgustu 1618 in v septembru 688; skupaj 5812. Prireditelj je bilo v sezoni: gledaliških predstav 14, kinoprireditev 52, koncertov 12, predavanj 2, drugih zabav 17.

— Iz našega državljanstva je izstopila poštna uslužbenka iz Graca Marija Brumena, pristojna v Sv. Lenart pri Veliki Nedelji.

— Smola slovenskega župnika v Ameriki. V Chicagu je župnik Kazimir Zakrajšek z avtomobilom povozil štiriletno Amalijo Prica. Ni verjetno, da bo deklica ozdravela. Policija je ugotovila, da gre zgolj za nesrečen slučaj.

— Smrt starega narodnega borca. V Splitu je umrl leta 1850, rojeni prof. Josip Cindro, ki se je v svojih mladih letih udeležil vstaje raje v Bosni in Hercegovini. Kerkoli je služboval kot profesor, je pustil v mladini za seboj dobre spomine. Naj počiva v miru!

— Gradbe in poprave. V ministrstvu gradjevin so odobrili kredit: 173.000 D za popravo poti Kralovo-Tekija, za popravo poti Smederevo-Dubrava 86.000 D, za pot Vel. Bečkerek-Perlez 97.000 D, za pot Niš-Prokuplje 525.000 dinarjev. In tako dalje vsak dan čitamo nova »odobrenja« za to in ono pot, za to in ono zgradbo, za mostove in druge potrebe, katerih je seveda mnogo povsodi. Koliko teh »odobrenj« se bo izplačalo? Vsa ministrstva hitijo poročati o svojem širokem delovanju, šole in zavode odpirajo, pomoči in kredite delijo, ali vse to večinoma ostane na papirju! — Ljudstvo pa bi moralo verjeti, da mu sedanja vlada pripravlja zlato dobo. Davidovič-Koroševa vlada, ta zna imeti ljudstvo za norca!

— Diploma je dosegel na »ekspozitni akademiji« v Zagrebu g. Viktor Višnovac iz Trsta.

— Črna roka pri Beogradu. V Rakovici pri Beogradu je bil pred dnevi izvršen drzen roparski napad. V stanovanju trgovca Momčila Tatice je v večernih urah vdrla tolpa maskiranih neznancev. Taticeva rodbina je bila baš pri večerji. Maskirani roparji so naperili samokrese napram hišnim prebivalcem in nato vse, razum hišnega gospodarja in slugo, zvezali. Vsi so morali leči na tla. Tatice je moral na to roparjem izročiti ves denar in vse dragocenosti ter jim je moral razesnetga prireditelja večerjo. Roparji so se ločili šele ko se je na vzhodu jelo dant. Kričaje in prepevajoč, kakor bi prišli od poroke, so zapustili Taticevo hišo.

— Dvojni roparski umor v Banatu. V občini Zavaniste v južnem Banatu je bil te dni odkrit strahovit zločin. Dosedaj neznan storilec so vdrl v hišo posestnika Joce Pošića in umorili njega in njegovo ženo, nakar

so odnesli okoli 10.000 Din gotovine. Zločin je bil od sosedov odkrit naslednji dan. Oba zakonca sta ležala mrtva v mlaki krvi na sredini sobe. Gre očividno za roparski umor, kajti v sobi se poznajo znaki težke borbe med zakonci in zločinci. Oba zakonca sta bila ubita s sekirami. Oblasti so uvedle takoj obširno preiskavo in aretirani je bil sin nekega seljaka iz sosednje vasi.

— 70-letni morilec. V Selu Proči pri Novi Gradski na Hrvaškem je bil te dni izvršen zločin, ki je v celem okraju povzročil temveč senzacijo, ker je morilec 70-letni starček Tomo Petrovič. Petrovič, ki je znan nasilnež in pretepač, se je v neki gostilni spri s seljakom Stjepanom Purgaričem. Med prepričkom je nasilni starček potegnil izza pasu handžar in je dvakrat zamahnil proti Purgariču. Z enim udarcem mu je presekal vrat, z drugim pa ga je ranil v rebra. Težko ranjeni Purgarič je bil prepeljan v bolnico, kjer pa je podlegel poškodbam. Morilec je bil prijel.

— Živa pokopana? V St. Jurju pri Grosuplju je predpretekli teden umrla mati cerkovnika po domače Severja. Pokopali so jo kakor je na kmetih navada. Sedaj pa so se jele o pokopnici širiti prav čudne vesti. Ljudstvo govori, da je bila baže živa pokopana. Severjeva je bolehalo že dalj časa na srčnih krčih. Opetovano se je onesveščala in je ležala v nezavesti po več ur. Tudi zadnji jo je nabraže prijel samo srčni krč, mislila pa so da je mrtva. Njen sin — cerkovnik je ob enem tudi oglednik mrličev. Izstavil je predpisani mrliško-ogledni list in župnik je mater pokopal. Nosači krste sedaj pripovedujejo, da so na potu na pokopališču čutili, da se je pokopnica v krsti obračala, drugi zopet pripovedujejo, da so različno slišali, ko je bila krsta prinešena v cerkev, trkanje na pokrov in šum, kakor da bi se pokopnica v krsti skušala obrniti. Ničče pa ni hotel na to opozoriti in so tako iz praznovrststva pustili, da so Severjevo pokopali, dasi je še v zadnjem trenutku dajala znake življenja. V koliko so te govorice resnične, bo pač dognala preiskava, ki jo gotovo uvede policarna oblast.

Bili ste v Rimu in niste videli papeža! Vam s pravico lahko reče vsakdo, če pridete iz Ljubljane, ne da bi obiskali

čliti Kino Matica.

6732

Iz Ljubljane.

— Za gradbenega ravnatelja v Ljubljani je imenovan g. Matija Krajec, stavbeni svetnik. Dosedanji vodja tega urada g. J. Hanuš je odšel na dopust in stopi nato v stalni pokoj.

— Pravico do devizne in valutne trgovine je dobila, kakor nam poročajo iz kroga novega borznega sveta, ljubljanska borza.

— Javna zahvala. Srednješolska napredna organizacija »Preporoda« se zahvaljuje vsem cerjenim darovalcem, ki so pripomogli vsaj nekoliko za okrasitev grobov naših velikih mož. Zahvaljuje se zlasti temle tvrdkam in zavodom: Lj. kred. banki (250 D), Trgovski banki (200 D), Obrtni banki (100 Din), tvrdki Maček, tvrdki Kozina & Co. 30 Din). Vsem darovalcem iskrena zahvala. Odbor društva »Preporoda«.

— Občletnica rapalske pogodbe se bliža. Ob tej priliki naj da vsak zavezen rodoljub viden izraz svojim notranjim čustvom s tem, da prilepi vsaj en rapalski kolek na pismo. Rapalske žalne koleke ima v zalogi pisarna družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— Kemijski inženjerski izpit sta položila na ljubljanski univerzi 25. oktobra s prav dobrim uspehom g. Kavčič Janko in Hribernik Engelbert oba iz Ljubljane. Čestitamo!

— Triglavani! Prihodnji četrtek, 6. t. m. ob 20. sestanek vsega članstva pri »Novem svetu«! Radi izredno važnega dnevnega reda pričakujemo odhod polnoštevilne udeležbe.

— Skrajna hudobija. Pišejo nam: Na poti v Rožno dolino so zlikovci že v drugi odnesli poštni nabiralnik. Prvič smo potem našli razbit nabiralnik v Jarku, drugič je pa popolnoma izginil. Pogostoma tudi lomijo mestno ograjo poleg železnice. Čudno, da jih nikdar ne zaloti stražnik? Take barabe ne zaslužijo samo zapor, marveč tudi batine!

— Na naslov policijskega ravnateljstva. Zadnje čase se množe slučaj, ki kriče po remedur varnostne službe. Da ne govorimo o tatvinah, vlomih in umorih, ki so v Ljubljani na dnevnem redu, ne da bi se bilo treba krivcem bati, da jih zadene pravična kazen, ker ostanejo večinoma skriti. Opozoriti hočemo le na javni red in mir, ki ga lahko nemoteno krši vsak, kdor hoče. Nočni razgrajajo so se začeli sestajati redno vsako noč pred sodnijo. Kralja Petra trg je postal zbirališče, kamor prihajajo pijanci in ponočnjaki od vseh vetrov. Stanovaleci bližnjih hiš poslušajo že več noči zaporedoma koncerte, ki so mogoči menda samo v Ljubljani. Tu je najprej precej glasno zborovanje, na katerem se nočni junaki posvetujejo o obhodu po mestu in sklepanje, kdo naj vodi povorko. Potem se pa začne koncert. Začuje se nepopolno kričanje, tuljenje in razgrajanje, ki traja včasih celo uro. To divje tuljenje spravi na noge vse stanovce bližnjih hiš. Marsikdo se vprašuje, kje so varnostni organi, čijih dolžnost bi bila opozoriti ponočnjake, da sredi mesta in pozno ponoči ne gre prirejati takih koncertov. Ali varnostnih organov ni nikjer. Kričati nadaljuje svoje zborovanje, dokler jim goltanci ne omogoja. Potem se napotijo po mestu in razgrajajo drugod. Opozorjamo policijsko ravnateljstvo, naj se vendar umili pri zadetih meščanih in prepove te nočne koncerte, ki so jih do gila sili vsi, ki jih morajo poslušati. Na ljubljanskem polju je dovolj prostora, kjer lahko pijanci tulijo in razgrajajo, kolikor jim drago. V mestu pa mora ponoči vladati mir. Zato imamo stražnike, ki bi jih policijsko ravnateljstvo lahko opozorilo na dolžnost.

— Stavbna zadruga »Stan in dom«. — Dne 23. okt. je bila ustanovljena v Ljubljani stavbna zadruga »Stan in dom«, katere namen je, zgraditi hiše za vse, ki so stanovanja potrebni. Kapital v to svrhu se zbira iz deležev in hranilnih vlog. Vendar se zadruga ne omejuje le na sprejemanje članov, ki so stanovanja potrebni. Sprejemajo se tudi člani, iz drugih krogov, ki s to akcijo simpatizirajo: privatniki, trgovska in industrijska podjetja, državni uradi, banke itd. Z denarjem članov, ki so stanovanj nujno potrebni, in članov, ki bodo drugo podpirali iz simpatije, in pa tudi ker so kot privatna in državna podjetja dolžni preskrbeti stanovanja svojim nastavlencem, bo po našem računu mogoče postaviti v do glednem času več novih zgradb, ki bodo znatno olajšale stanovanjsko bedo. Dostoj se je že prijavilo precejšnje število članov iz enih in drugih krogov. Tem potom pozivljamo najširšo javnost, naj se pridruži naši zadrugi, da bo mogoče čimprej pričeti z delom. Prijave se sprejemajo pri zaupnikih in pri Zadrugi banki v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5. — Načelstvo zadruge »Stan in dom«. 276/n

— Klub Primork ima svojo redno odhodno selo dne 4. novembra ob 4. v damski sobi kavarn Emona. 277/n

— Izgubila se je na pokopališču pri Sv. Križu zlata zapetnica. Poštenjaki, ki so našli, da jo odda proti nagradi v upravi »Slov. Naroda«. 280/n

— Nepošteva služkinja. Marija Perušić, služkinja, zaposlena pri stranki Mariji Zagar v Hilsarjevi ulici 7., je 1. t. m. samovoljno zapustila službo, ter pri tej priliki odnesla stranki Zagar več komadov perila.

— Kratka sreča. Ljubljanska policija je prešla v soboto brzojavno obvestilo, da je Ljubljancin Ljudvik Pust, po poklicu mesarski pomočnik, poveril svojemu gosposarju Josipu Dominisu 40.000 D in pobegnil. Pust je bil danes dopoldne ob 10. v Ljubljani od policijskega agenta aretiran.

— Pobalinstvo. Na progi Ljubljana-Zagreb se je že opetovano pripetilo, da mečejo nastirji kamenje v vlak. Tako je tudi v soboto neki pobalnik blizu Brežic vrgel v brzojavni kamen, ki k sreči ni razbil okna. Potniki se po pravici zgražajo nad tem pobalinstvom. Orožništvo in druge oblasti v bližini železniške proge, opozarjamo na te kričiče razmere. Okrajna glavarstva naj bi izdala okrožnico, v kateri bi pod najstrožjo kaznijo zahtevala od staršev, naj pazijo na svoje otroke

— Nepreviden deček. Jakob Hinčik, 11 letni šolarček, je na cesti napolnil steklenico s karbidom in ga zalil ter vse skupaj zamašil. Zbirajoči se plini so zamašek razgnali, pri čemur je vse masa udarila na slušalno mimo ideologa ključavničarskega pomočnika Otmarija Peternela. — Peternel ima uničeno vso obleko, vredno 1125 Din.

— Policijska kronika. Oba praznika sta razmeroma prav mirno potekla in ni bil do sedaj registriran noben večji dogodek. Pač pa je poskušal neki neznanec vlomiti v stanovanje mizarja Alojzija Pritekla, stanujočega na Poljski cesti 3, bil pa je od hišnih prebivalcev preganjan. Čula ga je mizarjeva žena, ko je rezal šipe na vratih in opozorila moža. Čim je neznanec začel korake, je pobegnil. Vlomilec je poskušal tudi eno uro popreje vlomiti pri posestniku Tobijasu na Zavrtih, kjer so ga pa istotako preganili. — Delovodji Ivanu Hauptmanu je bil v kavarni pri »Malem Slonu« v Vodmatu ukraden 560 Din vreden denžnik. Tekom zadnjih 24 ur so prispele na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 3, suma tatvine 1, pilanosti 2, nedostojnega vedenja 1, kaljenja nočnega miru 2, kršitve avtomobilskih predpisov 1, nagle vožnje 1, nerazsvetljene ulice 1, prekrščenja pol. ure 1, kaljenja v kinematografu 1. — Aretacije: 2 radi suma tatvine, 1 radi postopanja, 2 radi bežanja, 1 radi prepovedanega povratka, 1 radi pilanosti.

Iz Celja.

— Obrtniško zborovanje v Celju. Minuli četrtek zvečer je sklicalo Občeslovensko obrtno društvo v Celju v Narodni dom zborovanje, katerega so se poleg domačih obrtnikov iz Celja in okolice udeležili tudi zastopniki obrtnih društev iz Brežic, Rajhenburga in Laškega. Nekatera druga društva so svoje sklepe k predmetom dnevnega reda prijavila pisмено. Zborovanje je vodil društveni predsednik g. Rebek. Na zborovanju se je razpravljalo samo o prvi točki dnevnega reda, dočim so morale druge točke odpasti. To pa radi tega, ker je bila debata k prvi točki tako obširna, da razprave drugih točk čas ni več dopuščal. K prvi točki dnevnega reda »Vprašanje deljenih ali skupnih trgovskih obrtniških zbornic«, katero je postalo posebno aktualno ob sestavljanju novega obrtnega zakona, je poročal zadrugi nadzornik g. Založnik. Poročilo je bilo pregledno in nepristransko, dasi poročevalec kot opazovalec delovanja zbornic ni mogel zamočati tudi svojega osebnega naziranja v tem vprašanju. Poročevalec je v svojem poročilu pojasnil pomen zbornic kot sodrušnih državne uprave v izvajanju državne gospodarske politike, našteval naloge zbornice posebno v pogledu na sestavljanje vrlj važne obrtne statistike, skrb za strokovno in šolsko izobrazbo naraščajo, sodelovanje v gospodarski zakonodaji, zbiranje gradiva o gospodarskih prilikah v tu in inozemstvu, inicijativnost v prometnih vprašanjih, intervencije v davčnih zadevah in oddajanje merodajnega mnenja v tolmachenju predpisov obrtnega zakona ter je na tej podlagi podal sliko ustroja zbornic, ki bi bila v stanu te naloge izvršiti. Poročilo je sledilo nad 2 uri debata, v katero so posegli razni govorniki. Zborovalci so si končno osvojili mnenje in predlog g. Bizjaka za ločene rokodelske zbornice. Zborovanje je bilo nato zaključeno. Ostale točke dnevnega reda se bodo obravnavale na drugem obrtniškem zborovanju, ki se bo sklicalo v kratkem.

— Nesreča. V petek popoldne se je z motornim kolesom peljal iz Celja proti Vojniku krojaški mojster Fran Meško. V bližini Bobnarjeve gostilne na Sp. Hudinji je Meško zapeljal v brzolajni drog s tako silo, da je obelzel s težkimi poškodbami na glavi in nogah. Spravili so ga takoj v celjsko bolnico, kjer so mu nudili prvo pomoč.

— Umrla je v Gaberju gospa Terezija Pušnik, soproga hišnega posestnika in čevljarkega mojstra g. Frana Pušnika. Pokojna je bila vedno vrla Slovenka in je v narodnem duhu vzgojila tudi svoje otroke. N. v. m. p.

— Za predsednika francoskega krožka v Celju je bil na zadnjem občnem zboru izvoljen g. dr. Juro Hraščev.

— Francoski krožek. Pri v drugi tečaj se otvorila in sicer drugi tečaj v sredo 5., prvi tečaj pa v četrtek 6. nov. ob 6. uri zvečer v poslopju deške meščanske šole. Sprejemajo se še prijave novih članov.

— Klobase in salame so našli v Zavodni za Voglajno. Najdeni predmeti, ki izhajajo najbrž od kake tatvine, se nahajajo na policiji.

— Mestno gledališče. Jutri v torek 4. novembra gostovanje ljubljanske drame. — Vprizori se za abonement »Sest oseb išče avtorja«.

— Vseh svetih dan, kateri je bil sicer vetroven, drugače pa len solnce, je izvalil cele trume ljudstva na celjsko pokopališče. Na okoliškem pokopališču je ob pol 15. zapelo Celjsko pevsko društvo pod vodstvom pevovodje g. Preglja žalosniki in sicer »Pavčičevo« Narodno nagrobnično in Prelovčev »Oj Doberdoba«. Za pevskim društvom je pelo dve žalosniki pod vodstvom g. učitelja g. Stanteja delavsko pevsko društvo »Napreje«. Novo je bilo, da se je letos prvič pelo tudi na mestnem pokopališču, kjer spava na vojaškem oddelku na stotine vojnih žrtev raznih narodnosti. Celjsko pevsko društvo je vojnim žrtvam zapelo Prelovčev »Oj Doberdoba! Za Celjskim pevskim društvom je pelo tudi pevsko društvo »Napreje«.

Dobite zimsko suknjo

in, ko jo oblečete, Vam porečejo: »Glej, novo suknjo!« Dobe pa se tudi zimске suknje, ki izstijajo vsiljivo: »Kako izvrstno Vam pristojajo!« Take suknje pa se dobe samo pri tvrdki 650

Fran Lukič, Pred škofijo 19.

Iz Maribora.

— Izlet Jugoslov.-češkoslov. lige v Ptuj se vrši v nedeljo 9. novembra. Vožnja za udeležence je polovična in je odhod vlaka iz Maribora ob 8.34, prihod v Ptuj pa je ob 10.02. V Ptuj se izletniki ogledajo zgodovinske znamenitosti na gradu Herberštajn. Po ogledu je obed v Narodnem domu in nato zborovanje v svrhu ustanovitve podružnice Jug.-češkoslov. lige v Ptuj. Popoldne je izlet na Breg in ogledovanje zgodovinskih znamenitosti. V slučaju slabega vremena je zabava v Narodnem domu. V Ptuj vlada za prireditelj veliko zanimanje. Odhod iz Ptuja je določen ob 17.00 in ob 23.20.

— Ljudska univerza in klerikalci. V Mariboru so klerikalci zopet dokazali, da jim ni za ljudsko prosveto, če ta ni popolnoma in izključno v njihovih rokah. Pred dobrim letom se je zbralo v Mariboru par idealnih mož ter so ustanovili takozvano »Ljudsko univerzo«, ki ima namen s poljudnimi predavanji izobrazevati občinstvo, ki ni imelo prilike uživati višje šolske izobrazbe. Lansko leto se je vršilo mnogo predavanj in so bili med predavatelji tudi odlični klerikalni možje. Ko se je delovanje Ljudske univerze letos še intenzivneje obnovilo, so klerikalci takoj čutili, da bi jim Ljudska univerza pri njihovem »prosvetnem« delu mogla škodovati, ker je premalo papeška. Zato so hitro podvzeli protiakcijo ter ustanovili »Katoliško ljudsko univerzo«. Te dni so imeli v Lekarniški ulici prvo »katoliško« predavanje. Predaval je g. dr. Medved o papežu. Vendar pa se je že pri prvem predavanju pokazalo, da se ljudje bolj zanimajo za moderno vedo, kot pa za rimskega papeža. Klerikalci pa s tem ponovno prinesli dokaz za naše trditve, da jim prosveta ljudstva ugaia samo takrat, ako se ljudstvo zadržuje v temi, nevednosti, ker potem ostane še nadalje »verno« in poslušno.

— Spomenik dr. Rosini. Upravni svet mariborske »Posojilnice« je na svoji zadnji seji sklenil, da svojemu zaslužnemu, dolgoletnemu predsedniku, pokojnemu dr. Rosini, postavi nagrobni spomenik. Za predsednika posojilnice je bil izvoljen dr. Radoslav Piliš.

— Cigani v ptiški okolici. V okolici Ptuja se klati večja družba ciganzov, ki prodajajo bakreno posodo in če kupčija ne uspeva pa krajejo. Tako sta bila posestnika Agati Pernat ukradena iz hleva dva prešiča. Cigani so po tatvini izginili in dosedaj jih še niso izsledili.

— Občni zbor Ribarskega društva je bil v četrtek 30. oktobra v Gambrinovi dvorani. Udeležba je bila velika in so se občnega zbora udeležili člani iz Ruš, Vučenice itd. V splošnem je bilo opažati, da so Nemci občni zbor bojkotirali. Manjkal je celo predsednik dr. Herman Kraus in je zato zborovanje vodil njegov namestnik prof. Cotič. Ki je podal poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. Društvo je imelo 198 tisoč dinarjev dohodka in po odbitku stroškov preostaja 25.000 Din prebitka. Pri volitvah novega odbora je bil v smislu že preje sklenjenega kompromisa izvoljen sledeči odbor: Prof. Cotič, primiraj dr. Deronšek, Droszg, Felber, Geriner, dr. Iparic, Koplč, Koštomaj, Krenner, Morocutti, Novak, dr. Poljanec, prof. Prijatelj, Stramlisich, Zmave in Zidanšek. Za računskega preglednika sta bila izvoljena Skala in Lavrenčič.

— Modelitev državljanstva. Na okrajnem glavarstvu se je vršila te dni zaprejška 30 železničarjev, ki so sprejeli naše državljanstvo. Večina prosilcev je iz Češko-slovaške, Avstrije, Poljske in Italije. Železničarje je zaprisegel okrajni komisar Levičnik.

Gospodarstvo.

Bilanca naše zunanje trgovine za I. polletje 1924.

V drugem tromesečju t. l. je znašal uvoz v našo državo 253.303.753 kg, 229.013 komadov in 54.513 m² raznih produktov v vrednosti 1.891.158.565 dinarjev, med tem ko je znašal v prvem tromesečju t. l. 204.971.986 kg, 317.935 komadov in 27.700 m² v skupni vrednosti 1.928.057.415 dinarjev. Iz teh podatkov je razvidno, da je bila vrednost uvoza v drugem četrtletju t. l. za 37 milijonov dinarjev večja kakor pa vrednost uvoza v prvem tromesečju. V veliko večji meri je narasla v drugem tromesečju količina uvoženega blaga; zato da je vrednost v tako majhni meri narasla, je vzrok povišana vrednost dinarja v drugem tromesečju t. l. in pa znižanje cen na svetovnih tržiščih.

Skupno je bilo uvoženih v prvi polovici t. l. 458.376 ton, 547.000 komadov ter 82.000 m² v skupni vrednosti Din 3.819.215.980. Izvoženih pa je bilo v prvem polletju leta 1924. 1.584.939 ton blaga v vrednosti 4.175.920.945 dinarjev. Potemtakem izkazuje bilanca naše zunanje trgovine za prvo polletje aktivnost v višini 356 milijonov 704.965 dinarjev. Za našo državo, ki je za svetovno gospodarstvo v prvi vrsti dobaviteljica živil in surovin, je aktivna bilanca zunanje trgovine ugodno znamenje gospodarske sanacije, ki korakoma napreduje.

Vsekakor je treba omeniti naraščajoči delež Českoslovaške pri našem uvozu. Kaker je bila Českoslovaška na prvem mestu med državami, ki so uvažale v našo državo, v prvem tromesečju t. l., stoji tudi v drugem četrtletju na prvem mestu. V teku prvih 6 mesecev t. l. smo uvozili iz Českoslovaške za 845.7 milijonov dinarjev Českoslovaškega blaga, iz Avstrije za 803 milijone dinarjev in iz Italije za 720.1 milijona dinarjev. To so tri najvažnejše države, odkoder prihaja naše uvozno blago.

V prvem četrtletju t. l. je bil izvoz za 6,91 odstotkov večji od uvoza v našo državo, v drugem četrtletju t. l. pa za 11,81 odstotkov.

Ugodno sliko bo pokazala tudi bilanca naše zunanje trgovine za 3. tromesečje t. l. Saj izkazuje statistika za mesec julij t. l. izvoz 686 milijonov, za avgust 855 milijonov in za september t. l. 937 milijonov dinarjev, skupno torej približno 2 milijardi in pol v celem 3. tromesečju t. l. Vrednost uvoza bo gotovo manjša.

Gospodarske vesti iz Avstrije.

Bilanca avstrijske zunanje trgovine se je od lanskega leta sem zopet poslabšala. V prvih 8 mesecih t. l. je znašal uvoz v Avstrijo 1446 milijonov zlatih kron, napram 1082 milijonov v istem razdobju lanskega leta. V veliko manjši meri je narasel avstrijski izvoz, ki je dosegel v prvih 8 mesecih t. l. 761 milijonov zlatih kron, v istem razdobju lani pa 685 milijonov. V prvih 8 mesecih t. l. je torej znašala pasivnost avstrijske zunanje trgovine 665 milijonov zlatih kron napram 397 milijonov v isti dobi t. l. 1923, oz. 520 milijonov v celem letu 1922. To poslabšanje bilance avstrijske zunanje trgovine gre na račun povečanega uvoza živil, živil ter surovin potrebnih za obrat živinske predvsem potrebe. Izvoz takih surovin kakor fabrikatov pa je le neznatno narasel. Iz teh podatkov se tudi vidi, da ta povečani uvoz ni služil toliko za povečanje produkcije ampak se je konzumiral.

Generalna direkcija avstrijskih zveznih železnic je pred kratkim objavila podatke o poslovnem rezultatu zveznih železnic, iz katerih posnemamo, da je dosegel deficit v prvi polovici t. l. 27 in pol milijarde aK napram 375 milijardam aK v celem lanskem letu. To veliko zmanjšanje deficita je povzročil naraščajoči promet v prvih mesecih t. l. Skupna dolžina avstrijskih zveznih želez-

nic ne všteti privatnih železnic, ki jih vodi Avstrija na tuj račun, je bilo letos 4957 km. Da se izboljšuje situacija avstrijskega gospodarstva, kaže silno naraščanje hranilnih vlog, ki traja že od začetka sanacijske akcije sero. Največji prirastek beležijo hranilne vloge v septembru t. l. ko so narasle za 182 milijard aK tako, da so znašale koncem septembra 1924. 1735 milijard aK. Od svote odpade na 9 dunajskih velebank 552 milijard (prirastek je v septembru znašal 11 odstotkov), na dunajske hranilnice 556 milijard (18%), na hranilnice v drugih deželnih glavnih mestih 395 milijard (+7%). Pri Doroteju in pri dunajskih konzumnih združenjih 11 v. septembra t. l. narasle samo za 6, oz. 1%. Sedanje vloge znašajo 90 krat več kakor pa one v začetku sanacijske akcije (začetkom septembra 1922.).

Indeks blagovnih cen v veletrgovini izkazuje za sredo tm. naraščanje za 3,6% napram stanju v sredi preteklega meseca. V avgustu t. l. je bil indeks preračunan na 20.136 (cene leta 1914. so vzete za podlago kot 100), v septembru 19.373 in sredi oktobra 20.086. Naraščanje indeksa je povzročil porast cen žitu in moki v oktobru. Cene industrijskim produktom se niso dosti spremenile, medtem ko je cena sladkorja celo padla.

Letošnja avstrijska žetev, katere rezultat je bil pred kratkim objavljen v »Statistische Korrespondenz«, je približno enaka lanskemu. Pšenice se je pridelalo letos 244.000 ton (lani 242.000 ton), rži 391.000 (lani 402 tisoč) ton, ječmena 14.000 ton (lani 13.500 ton) ter zgodnjega krompirja 1400 ton (lani 900 ton). Razen rži, katere žetev je nekoliko manjša od lanske, je produkcija vseh ostalih žitaric in krompirja neznatno napredovala. Uvozna potreba Avstrije bo v tekoči izvoznici sezoni za žito enaka prejšnji.

Ljubljanska borza. Občni zbor. Ljubljanska borza je imela v soboto, 31. t. m. svoj izredni občni zbor v svojih društvenih prostorih. Zborovanje je otvoril predsednik g. Dragotin Hribar, ki je pozdravil vse navzoče ter po kratkem uvodnem govoru prešel takoj na prvo točko dnevnega reda t. j. na volitve borznega sveta. Volitve so se vršile z listki ter je bil soglasno izvoljen sledeči borzni svet: Dragotin Hribar, Janko Juvan, Anton Kristan, dr. Windischer, Ivan Knez, Ivan Jelačin ml., Avgust Tosti, Viktor Meden, dr. Josip Basaj, Karol Čuč, ing. Vladimir Remec, dr. Ivan Slokar, Fran Zaren, Rihard Schwingler, Andrej Šarabon in dr. Karel Triller. Za tem so sledile volitve v finančni odbor, v katerega so bili izvoljeni g. g.: Dr. Janko Berce, Josip Gogala, Anton Kralj, Ivan Kostevc in Karlo Prohaska. V borzno razsodišče pa so bili izvoljeni tle gospodje: Miroslav Ambrožič, Karlo Bolaffio, dr. Mirko Božič, Ivan Avsenek, Vinko Hainrihar, Ernest Hieng, Anton Kajfež, Srečko Kobi, ing. Alojzij Kral, Rihard Skubec, Fran Medić, Joško Javornik, Fran Poganičnik, ing. Dušan Serbec, Fran Stupica in Avgust Volk.

— **g. Hmelli.** Brzojavno tržno poročilo: Nürnberg 30. okt. 1924. 80 bal prodanih, srednji hmelj za 20 M pri 50 kg cenejši.

— **g. Hmelli.** XXX. poročilo Hmelli. društva v Zalcu, Zatec, CSR, 31. 10. 1924. Minuli teden je bilo na hmeljskem trgu pri mirnem prometu slabše povpraševanje in večje ponujanje; vsled tega so tudi cene padale. Prodano je bilo dnevno 50—100 bal skoro izključljivo za domačo (tuzemsko) potrebo. Inozemskih kupcev ni bilo. Prodajalo se je največ srednje in dobro srednje blago po 2500—2600 šK za 50 kg. Prva notira je nominalno do 2700 šK. Na kmetih se je kupovalo do 2500 navzgor. Pri slabem povpraševanju je končno razpoložljive mirno, cene se nagibajo v prid kupcem, kateri so pri izbiri kvalitete zelo strogi. — **Savez hmeljarskih društev.**

— **g. Naše mleko.** Iz Slovenije se izvozi na dan 40.000 litrov mleka. Toda vsled narastka dinarja in visoke železniške tarife nastajajo težkoče v izvozu, ki je uveljavljen v Avstrijo. Ministrstvo saobračaja je naproseno za znižanje železniških tarif.

— **g. Skupina češkoslovaških industrijskev bratislavske zveze** priprave tekom nastopnih dni v Beograd. Hočejo se podučiti o naših gospodarskih, zlasti o industrijskih razmerah. Gre tudi za izvoz naših surovin v češkoslovaške tovarne. V Beogradu ostanejo industrijski par dni, potem posetijo še druga mesta.

— **g. Vrednost naših gozdov.** Naši gozdovi zavzemajo 7.530.000 hektarjev. Od tega prostora pripada 42 %, to je 3.200.000 ha državi, ostanek pa privatnikom; občinskih gozdov je 2%.

— **g. Kmetijski kreditni zavod.** Iz Beograda poročajo, da je glavna zemljoradniška zveza predložila ministrstvu poljopriskave novo izdelani načrt zakona o osnovanju kmetijskega kreditnega zavoda.

— **g. V našem izvozu meseca septembra** je stopila pšenica na prvo mesto. Ves izvoz znaša 384.596 ton v vrednosti 937.368.216 dinarjev, več za 49.830 ton v vrednosti 23.354.306 od lanskega septembra. Pšenice se je izvozilo 43.088 ton v vrednosti 162 milijonov dinarjev; ostalih žit 6.096 ton v vrednosti 21,9 milijonov dinarjev.

— **Cena srebra narasla.** Po vseh tržiščih v Evropi in Ameriki je nastalo veliko povpraševanje po srebru. Nemčija kupuje srebro, kjer ga dobi v Evropi in v Ameriki. Za njo hodijo Poljska, Rusija in Kitajska, in hitro nakupuje srebro, menda v svrhu svoje mešanske vojne.

To in ono.

Higijena postelje.

Komično se mora zdeti človeku, če pomisli, da izdajamo sanitarne predpise za zgradbe, ceste in pota, za železniške voze, brivce in trafike, za različne orodje in instrumente, z ozirom na vse mogoče reči, da bi odgovarjale sanitarnim zahtevam, toda na nekaj, kar je nam najbližje, na posteljo, ljudje v tem oziru skoraj nikoli ne mislijo. Za posteljo se ne zmenjajo praktični zdravniki, ne producenti medicinskih in sanitarnih instrumentov, celo higieniki jo odpravi v svojih učnih knjigah s par vsticami, kakor da bi bila postelja dandanašnji na višini svoje popolnosti in kakor da bi proti njej sploh ne bilo nikakega ugovora. In vendar preživimo malone tretjino svojega življenja v postelji, če ne še več, pri čemur tudi čisto čisto njeje slabe strani, ne da bi mislili, kakšne bi mogli te defekte odstraniti.

Posteljo kupimo od rokodelca ali trgovca s pohištvom pazimo na njeno zunanjo lepoto, na ceno, ne pa na to, da-li odgovarja zdravstvenim zahtevam in dali bo odgovarjala kot pohištvo, ki je rabimo vsak dan, svojemu namenu. Iz nekdanjega ležišča ali brloga pračloveka so nastale sicer krasno izrezljane in umetniško izdelane postelje s pernicami in drugimi udobstvi — torej na prvi pogled veliki napredek — vendar pa ne moremo trditi, da gre tu tudi za napredek v zdravstvenem oziru. Kot največji napredek v primeri s pračlovekom bi mogli morebiti označiti to, da ne počivamo več na zemlji, da smo ležišča v obliki postelje vsaj na zunanji izpopolnili. Pračlovek je spal na zemlji. Toda še dandanašnji poznamo primitivne vzhodne narode, ki spe na golih tleh, pa so vendar zelo zdravi. Kulturni človek pa čuti, da je za počitek njegovega telesa prikladnejše nekoliko vzvišeno mesto. Nekulturni človek ni potreboval postelje, ker je spal pod milim nebom ali v šotorih, kjer se je izdihavani zrak hitro menjal. Ali tudi pri njem spanje na golih tleh ni bilo povsem neopasno. Tudi tu je uteznil bizi zrak iz nižjih plasti, zlasti v brlogih, pokvarjen in natož se pojavljajo pri njem različne kronične bolezni, ki so večinoma nastale vsled neudobnih stanovanjskih razmer. Dokaz za to so okostnjaki iz prahistorične dobe, na katerih opazamo še danes sledove tuberkuloze, revmatizma, rahitisa in drugih sličnih bolezni. Poleg spanja na zemlji moramo upoštevati tudi lažji dostop mrčesa do človeškega telesa in pike strupenih kač.

Iz omenjenega pa še ne sledi, da mora vsakdo, ki spi na zemlji, dobiti to ali ono bolezen. Ležišče na zemlji nudi samo večjo možnost, da nastane bolezen, kakor pa pravilno in skrbno pripravljena postelja.

Kakšna naj bo taka postelja? Že iz omenjenega sledi, da je postelja za zdravje tem boljša, čim višja je. Težki in navadno nezdravi plini se drže pri tleh in izginjejo v gotovi višini v svežem zraku. Ta višina je odvisna z ozirom na strupenost plinov še od mnogih drugih okoliščin, v prvi vrsti od velikosti spalnice, od njene lege, od načina zapiranja in zračenja, od števila oseb, ki prenočujejo v nji in tudi od predmetov, ki se nahajajo v sobi. V normalnih razmerah, kjer omenjeni predmeti in okoliščine ne pridejo dovolj v poštev, kjer je torej spalnica dovolj velika, zračna in ne preveč napeljena, bi znašala višina postelje 50 cm od tal. S tem bi opravili glede višine. Prestanemo se dolžina in širina postelje. Za človeka srednje velikosti je priporočati 190 do 200 cm dolge postelje, 200 cm dolge so še najbolj prikladne, 170 do 180 cm visoki ljudje pa pri nas v večini in spe skrčeni, torej neudobno, če imajo prekratko posteljo. Kratke deške postelje so celo nevarne. Dete, ki ne spi iztegnjeno, se kaj rado privadi te lege in se drži tudi v hoji sključeno. Po-

vrede novo izdelani načrt zakona o osnovanju kmetijskega kreditnega zavoda.

— **g. V našem izvozu meseca septembra** je stopila pšenica na prvo mesto. Ves izvoz znaša 384.596 ton v vrednosti 937.368.216 dinarjev, več za 49.830 ton v vrednosti 23.354.306 od lanskega septembra. Pšenice se je izvozilo 43.088 ton v vrednosti 162 milijonov dinarjev; ostalih žit 6.096 ton v vrednosti 21,9 milijonov dinarjev.

— **Cena srebra narasla.** Po vseh tržiščih v Evropi in Ameriki je nastalo veliko povpraševanje po srebru. Nemčija kupuje srebro, kjer ga dobi v Evropi in v Ameriki. Za njo hodijo Poljska, Rusija in Kitajska, in hitro nakupuje srebro, menda v svrhu svoje mešanske vojne.

— **g. V našem izvozu meseca septembra** je stopila pšenica na prvo mesto. Ves izvoz znaša 384.596 ton v vrednosti 937.368.216 dinarjev, več za 49.830 ton v vrednosti 23.354.306 od lanskega septembra. Pšenice se je izvozilo 43.088 ton v vrednosti 162 milijonov dinarjev; ostalih žit 6.096 ton v vrednosti 21,9 milijonov dinarjev.

— **Cena srebra narasla.** Po vseh tržiščih v Evropi in Ameriki je nastalo veliko povpraševanje po srebru. Nemčija kupuje srebro, kjer ga dobi v Evropi in v Ameriki. Za njo hodijo Poljska, Rusija in Kitajska, in hitro nakupuje srebro, menda v svrhu svoje mešanske vojne.

leg tega ni izključeno, da vpliva prekratka deška postelja tudi na poznejše grbe. Široke postelje zavzemajo v spalnici preveč prostora, omogočajo spečemu posevno lego, pri čemur se telo krči in pada odeja na tla ali pa ovira telo in moti človeka v normalnem spanju. Ob straneh naj bo postelja nekoliko izbojena. Mreže, ki jih rabijo ponekod, da ne pade odeja na tla, so primerne samo za deške postelje. Ob vzglavju in vnožju postelja ne sme biti previsoka. Zadoštuje višina, ki drži odejo, da ne zdrsne na tla. Odločno je odsvetovati doslej tako priljubljene postelje s tako zvanim baldahinom. Te postelje so iz privatnih stanovanj večinoma že izginile, zato pa jih najdemo še po raznih dekliških inštitutih, penzionatih, samostanih in celo v bolnišnicah. Gre tu seveda za večji prostor, kjer lahko spi več oseb skupaj. Isto velja za vse postelje, ki so ob vnožju in vzglavju tako visoke, da ovirajo dotok zraka do spečega.

S tem smo označili primerne dimenzije postelje in prehajamo k materialu, iz katerega naj bodo postelje izdelane. Če pogledamo pri mirnem ozračju skozi solne žarke, vidimo nebroj mikroskopičnih teles, ki mrgole v vseh mogočih barvah; ti žarki tvorijo pri gibanju še gostejši roj mikroskopičnih atomov. Ti atomi obvisne na nepremičnih predmetih, s katerih jih odstrani prepih, tako da pridejo pri dihanju v pljuča. V tem prahu pa niso le mrtvi atomi, nego tudi nebroj živih organizmov, bakterij, ki lahko postanejo za naše zdravje usodne. (Dolje prihodnjik.)

Nezakonski sin cesarja Maksimilijana — vohun.

Nesrečni cesar Maksimilijan, ki je bil v Mehiki ustreljen, je imel ljubavno razmerje z lepo krasotico dono Concepcion Leguizano, ki pa ni ostalo brez posledic. Dona Leguizano je rodila dne 30. avgusta 1866. v Mehiki sina, ki je dobil pri krstu ime Sedano Leguizano. Cesar je obljubil, da bo skrbel za otroka in res ni primanjkovalo ne materi, ne otroku ničesar. Ali nad cesarjevo glavo so se začeli zbirati oblaki...

Leto za tem je bil od Mehikancev vjet in moral svoj mislijo, s katero je hotel orešiti mehiškanski narod plačati s smrtjo. Dona Leguizano je kmalu za tem vsled be- de na skrbi umrla. Mlad nezakonski sin cesarja Maksimilijana je bil kot štiriletni deček prepeljan v Pariz, kjer so ga vzgojili. Sedano je poskusil svojo srečo kot trgovec. Ustanovil je družbo, čije namen je bil voditi gospodarsko propagando za Mehiko. Postal je predsednik te družbe, ki si je dala za namen: »Excursion annuelle de Propaganda économique et d'agrément au Mexique«. Ko je družba propadla je postal Sedano Leguizano uradniški pariskega konzulata države Nicaragva. Končno je postal komisar eksportne družbe za Mehiko, ki je istokrat propadla. Na vse zadnje je bil trgovski potnik. Nahajal se je baš v Španiji ko je izbruhnila svetovna vojna. Mladipustolovec, o katerem avstrijsko poslanstvo v Parizu navzlic številnim prošnjam ni hotelo razmisлити, je začel na krivna pota.

Vohun v Parizu: Sedež nemške protispanje je bil takrat v Barceloni. Sedano je bil sprejet v to vohunsko družbo in ker je kot vzgojen Parizan dobro obvladal francosko, so ga odpustili v Pariz. Stanoval je v ulici Rue de l'Escluse 23, vendar je bil od francoskih oblasti kot inozemec strogo nadzorovan. Leta 1916 je bil prijet ko je vrzel pismo v poštni predal v Boulevard des Italiens. Že preje so postali nanj pozorni in zaplenili na meji 18 pism, ki jih je Sedano odpisal v Švico. Pisma pa so vsebovala samo prazen papir!

V 19. pismu, ki ga je Sedano oddal v Parizu se je našel zopet nepopisan listič, nakar se je našel kemik Bayle, ravnatelj nekega vojaškega laboratorija, nalog, da preišče papir. Do tedaj je bilo sicer zaplenjenih mnogo pism, ki so bila popisana z nevidnimi črnimi ter je zadovoljivo, da so te lističe segrevali nad jedrovitimi plini in pisava je bila vidna. Med tem pa so Nemci znašli neko kemično črnilo, čijega pisava je bila uprav nevidna in se ni dala čitati z nobenimi pripomočki, razun, če je je lastnik pisma poznal njegovo skrivnost. Bayle pa je meseca maja 1. 1917. iznašel takozvani »rele-vateur«, spojino vsebujočo živo srebro in v uporabo elektrike je bila pisava vidna. Črnilo so vohunom tihotapili na popolnoma enostaven način. Namočilo se je v to kemično tekočino robec ali kaj sličnega. Zado- stovalo je, da se je potem robec namočil v kozarec vode in dobili ste nevidno črnilo. Čim je Bayle iznašel sredstvo s pomočjo katerega so čitali nevidno pisavo pisma, so zaznale vojaške oblasti tudi za njih vsebino. Pisava, naslovljena v Švico in v Bruselj so vsebovala podatke o francoski armadi in Sedano Leguizano je bil dne 27. junija leta 1917 postavljen pred vojni sodišče. Obtoženec se je zagovarjal zelo spretno, trdeč da je postal sam na dan prijateljev, ki so mu izročevali pisma, ne da bi vedel za njih vsebino. Zdelo se je, da bo Sedano oproščen, toda državni pravdnik Mornet je ostal nepri- zposoben dne 29. junija je bil Sedano radi vohunstva obsojen na smrt. Obsojena je bila izvršena dne 10. oktobra leta 1917 v kraju Vincennes. Bil je deževen in mračen jesenski dan, ko so Sedano prepeljali iz celice na morišče. Pred eksekucijo je poveličujoč častnik prečital obsojbo, ki se je glasila:

«Sedano Leguizano, fils de l'empereur Maximilien de Mexique... vous serez fusillé comme traître». (Sedano Leguizano, sin mehiškega cesarja Maksimilijana... Vas se ustrel kot vohun.)

S stoično mirnostjo je obtožbenec sprejel poslednjo razglasitev obsojbe. Ni pustil da mu zavežajo oči in je neustrašeno zrl smrti v ožraze.

Končal je kakor njegov oče, Cesar Maksimilijan je padel kot žrtev politike, njegov sin kot žrtev materializma.

Kraljica sužnjev?!

• Slon, ki zvonil. Pavel Bondarje, tajnik francoske akademije za kolonialno vedo v Parizu, ki je prejel velik del svojega življenja po kolonijah, pripoveduje o slonih marsikaj zanimivega. Afriški slon se navadno ne udomači, toda jednega je poznal, katerega so bili ukrotili, da se je gibal mirno med prebivalstvom. Imenoval se je Fritz. Vsak dan je hodil v malo misijonsko kapelo zvonit. Misijonar mu je večkrat dal za to sladkorja. Fritz je rasel in postal vedno bolj močan. Tako šel nekega dne zvonit, vlekse pa je tako silno, da je podrl zvonik in se kos cerkvice zravnal. Nato je zdvil in zbežal.

• **Pes z umetnim zobovjem.** »Westminster Gazette« poroča o veterinarski novosti t. j. o umetnem zobovju, s katerim je preiskrbel dr. Hobday svojega psa posebne pasme. Pes je izžubil skoro vse zobe. Dr. Hobday je izvršil na njem operacijo, katero je pes prestal dobro, ker je bil kloroformiziran. Prilrdil mu je umetno zobovje in ko se je pes zbujal ter začutil v gobcu zobe, je nekaj časa otresal okoli sebe, potem pa se je svojega umetnega zobovja popolnoma privadil. Zvečer so mu jemali umetno zobovje iz gobca. To je trajalo 18 mesecev, sedaj pa je pes nekam izžil.

— **Število šol v Rusiji je padlo** od 62.000 iz predvojne dobe in od 76.000 iz leta 1921. na 49.000; to se tiče osnovnih šol. Število srednjih šol je padlo od 3700 na 2028. Sovjetska zveza ima sedaj 17 univerz, 16 tehničnih in 20 gospodarskih visokih šol. Novih 87 »delavskih fakultet« šteje 35.000 dijakov. Odprtih je bilo doslej 350 manjšinskih šol. Mesečna plača visokošolskega profesorja znaša 30 do 40 mestnega učitelja 14 in vsakega učitelja 10—6 zlatih rubljev. Državna zaloge je tiskala 20 milijonov novih učnih knjig. Lunačarski je tožil, da je škandal, da je stopnja izobraženosti nižja nego ona v meščanskih deželah. Hotel je doseči za šolstvo 78 milijonov zlatih rubljev ali finančni komisariat mu je ponudil največ 62 milijonov.

Incarinate v Slav. Narod!

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK. Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

B. Grimshaw-G. Clavigny:

Gospodična kapetan.

Povedala je torej svojemu očetu, da ne odpotuje z njim, temveč da ga počaka v hiši menjalca Newmana, čigar žena jo je prijazno povabila.

Vajiti je obljubila svojemu očetu, da se bo vedla kot svetnica in da hoče na vsak način videti poroko. Saksonu ni preostajalo nič drugega, nego da odjadra sam. »Sibila« je razpela svoja jadra, zapustila pristan in kmalu je ni bilo več, kot glava bučice na obzorju.

Newmanova žena je bila domačinka. Vsa ponosna je bila, da je v njeni hiši kot gost »kapetanka« Sibila in hotela ji je na vsak način napraviti življenje čim prijetnejše. Odprla je svoj salon in povabila najimnitnejše dame, naj pridejo k nji na obisk.

Tako se je Vajiti seznanila z vladarjevima zaročenkama.

Nekega dne je prišla Mahina, začela jokati in praviti gospe Newmanovi, da je prejšnji dan kralji postal Litiji krasno srajco, sestoječo iz samih čipk, dočim je nji pred tednom poslal samo deset zavojčkov duhana. Obdelovala je kralja z raznimi nelepimi priimki, ko je stopila v sobo Litija. Ta je stopila naravnost k Mahini, jo zagrabila za lase, vlekla po tleh in divje kričala, dočim je njena

žrtev tulila od bolečin.

Gospa Newmanova jo je ločila, toda Mahina je zagrabila Litijo za oboje in z enim sunkom jo je razparala od vrha do tal. Tedaj se je pa prikazalo kraljevo darilo: krasna srajca iz čipk, ki je pokrivala bujne oblike ljubke princese. Ta pogled pa je le še bolj razkazal rivalinjo, prišla je za srajco in toliko časa vlekla, da ji jo je strgala raz telo. Litija se je naenkrat znašla sredi sobe naga kot krasen kip iz bronce. Pokrila si je z rokami obraz in pričela ihteti, dočim je Mahina zmagoslavno raztrgala srajco na koščke in jih vrgla skozi okno.

Litija, ki se je bala novega napada, je, kakoršna je bila, tekla na cesto, in razložila mimoidočim nesramno ravnanje njene kmetice. V tem je prišel slučajno mimo misijonar in obvestil princeso, da nebo ne dopušča takega kostuma in da je v nevarnosti, da pride v pekel, ako se še kdaj pokaže taka ljudem.

Jokaje se bežala in nekaj prijateljic ji je sledilo, dočim se je Mahina, zareča od veselja, poslovala od gospe Newmanove.

Vajiti je prisostvovala temu prizoru, ne da bi se ganila, in ko je gospa Newmanova slabe volje preklinjala bedaste princese, ki so ji napravile škandal v hiši, ji je samo lahno prikimala z glavo, a ni zinila besedice.

Isti dan, proti peti uri popoldne, se je začelo z ulice peketanje konjskih kopit.

— **Hitro, hitro!** Pridite pogledat! je poklicala gospa Newmanova Vajiti. Kralj se pelje mimo.

Bil je v istini kralji.

Sedel je sam v mali lahni kočiji in vodil dva krasna čistokrvna konja. Bil je zelo lep moški, imenitne postave. Imel je uniformo iz rdečega blaga z bogatimi zlatimi našviti. V njegovem temnem licu so se svetile črne oči. ki pa so bile temnele in prenežne za moža. Na glavi je imel belo tropestko čelado z zlatim trakom. Vozil je divje, ne da bi gledal na desno ali levo in šinil je mimo kot meteor.

— **Reveži!** je dejala gospa Newmanova. Vsega ga zmešajo. Že dolgo ga nismo videli. Sam ne ve, kako bi se rešil iz tega položaja. Ves dan se zapira v svojo palačo in če gre slučajno na sprehod, hodi zelo naglo, samo da ga nihče ne ogovori. V resnici je boječ in, da ga nismo videli ves teden, je kriva njegova bojazen pred tujci in »Sibilo«.

Vajiti je lahko razumela in govorila otoško narečje, sorodno maoriskemu jeziku, ki ga govorijo prebivalci večine pacifiških otokov.

— **Ali res mislite, je vprašala, da bo bodoča kraljica srečna?**

— **Da bi ne bila srečna!** je vzkliknila dobra žena z navdušenjem. Pomislite vendar! Nosila bo zlato krono na glavi, imela bo prestol iz zlata in baršuna, enakega kraljevemu. Kupoval ji bo najlepše obleke iz satena v Sydneyu in vse njene srajce bodo okrašene s čipkami in trakovi. Kupil

bo novo jadrnico in lahko bo potovala, kamor bo hotela.

Dva dni je preteklo. Gospa Newmanova je bila zelo ponosna na Vajiti, kajti kot princesa otoka Atiu je visoko štel v očeh domačinov. Toda kmalu je opazila, da je postala sitna in neznanost in želela si je že, da bi kmalu odšla iz njene hiše. Vajiti se je vedno prepirala in iskala za to vsako priliko.

Slednjič jo je pa le našla, spravila svoje stvari v kovček in odšla iz gostoljubne hiše iskat novo prebivališče. Naselila se je v palmovi koči, nekdanji lastnini kitajskih menjalcev, postlala tla z rožnaticami, nakupila potrebne kuhinjske posode in se odločila, počakati tu, da se vrne njen oče.

Hiša je stala na samem ne daleč od gozda. Ljudje so najprvo govorili o škandalu, toda Vajiti je znala ene prepričati, druge pa prestrašiti.

Po čudnem naključju sta ostali obe princesi njeni prijateljici in ji zaporedoma tožili vse svoje bolečine in nade.

Ona je pa obe navduševala.

Čas poroke se je naglo bližal in položaj je postal od dne do dne bolj napet, kajti obe sovražni stranki sta se obpirali s pretinjami.

Od ponedeljka 3. novembra
do sobote 8. novembra t. l.
6743
**velika
jesenska prodaja**

OSTANKOV

manufakturnega blaga po izjemno
znižanih cenah pri
TEKSTILBAZARJU
LJUBLJANA, KREKOV TRG 10., prvo nadstropje.
Prodaja skozi cel teden vsak dan! Centiki zastoj!

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9

Damska in otroška konfekcija — priporoča ravno došle
krasne: jope tudi za deklice, telovnike, oblekice in druge pletenine
bluze, jumperje, krila, obleke in drugo damsko konfekcijo
otroške oblekice, plaščke v vseh velikostih, velika izbira
damski plašči, večino športne, radi opustitve pod lastno ceno.

112-T

Pisalni stroji, potrebščine
mekanična delavnica
3591 (popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6.

Klavirska delavnica
R. WARBINEK Ljubljana
Hilšerjeva ulica 5.
Popravljam in uglašujem klavirje
in harmonije strokovno in ceno.

Akviziterija 6744
za razpečavanje in prodajo elektro-
tehničnega materiala išče elek-
trotehnična veletovrdka.
Lastnoročno pisane ponudbe z na-
vedbo življenjepis in s sliko je
vposlati pod šifro „Akviziter“ na
Aloma Company, Ljubljana.

Vsakovrstne šolske potrebščine
nudi po nizki ceni
Narodna knjigarna
Ljubljana, Prešernova ulica 7

Nudim lasne obročke
vpletke (kite), barvanje las z
„L' Oreal Hane“
M. PODKRAJSEK,
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32 1965

Velika izbira najnovejših 6470
damskih klobukov:
Novosti vedno v zalogi.
Barborič - Završan
Ljubljana, Mestni trg št. 7.
Točna postrežba. Cene nizke.

Gobe, orehe, rjavi,
zeleni in beli fižol
kupi
„GLIVA“ - LJUBLJANA
Gospodarska cesta 3
Wolfova ulica št. 12

V oseh specerijskih prodajal-
nah se dobi
JOHAN
najboljši pridatek k hrani.

Kanarčke
prave „EDELROLLERJE“, izvrstne pevce, po Din
300—, 400— in 500—, samice po Din 100— raz-
pošilja na vse strani proti jamstvu, da ptič
pride živ
Franjo Omahna, Ljubljana
Mestni trg št. 10. 6674

Zaloga klavirjev in pianinov
najboljših tovarov **Bösendorfer, Czapska,**
Ehrbar, Höpfl, Schweighofer, Original
Stingl Ltd.
Tudi na obroke. Tudi na obroke.
Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana,
Hilšerjeva ulica številka 5.

6756
Zahvala.
Za mnogostranske izraze odkritosrčnega sožalja, ki smo jih prejeli ob
nenadomestljivi izgubi našega srčno ljubljenega, nepozabnega soproga, papana,
sina, brata, zeta, svaka, strica in nečaka
Romana Treo
izrekamo tem potom vsem našo najprisrčnejšo zahvalo.
Posebej pa se zahvaljujemo č. duhovščini in gg. oo. frančiškonom,
salezijanskemu zavodu na Rakovniku osobito gosp. ravnatelju dr. Wallandu za
njegove krasne tolažilne besede, ravnatelju Mladinskega doma gosp. dr. Stuchlyju
in gosp. tajniku dr. Zamjenu, preč. gg. kanonikom, uršulinskemu samostanu
osobito prečastiti prednici m. Hildegardis in gosp. kateheti dr. Cegnarju, gosp.
dr. Hausu za njegovo požrtvovalnost tekom dolge in mukopolne bolezni, zastop-
nikom zadruge stavbenikov ter zidarskemu društvu, uradništvu
in delavstvu trdnice, darovalcem vencev ter vsem, ki so našega dragega blago-
pokojnika tako številno spremlili na njegovi zadnji poti.
Vsem naša najiskrenejša zahvala.
Žaluoja rodbina Treo in vse ostalo sorodstvo.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Mali oglasi

Službe
Modistinja,
prva moč, samostojna
aranžerka — se sprejme
za veliko modno trgov-
no v Kumanovem (Ma-
kedonija). — Pojasnila
daje: Vinko Vivod, Pred
Škofijo 21, med 12. in 1.
opolodne. — Ozira se le
na prve moči. 6759

Prodajalka
(spretna) popolnoma iz-
veščana v papirni stroki
— se išče za Ljubljano.
Nastop tudi takoj. Pošte-
nost, neoporečnost, do-
bra sprave, znanje
slovenskega in nemškega
jezika pogoj. — Pismene
ponudbe s pričevali pod
»Neoporečnost/6760« na
upravo »Slov. Naroda«.

Prodajam
Spalne oprave
(dve hrastovi in dve ore-
hovi) in tudi več hrasto-
vih pisanih miz — poceni
naprodaj. — Poizve se
pri mizarju Josip Kurni-
ku, Zgornja Šiška, št. 51.
6681

Gosli z lokom
in etuji — prodam za
360 Din. — Naslov pove
uprava »Slovenskega Na-
roda«. 6758

Vpremičnine
Kupci
nepremičnin!
Zahtevajte v vsakem
javnem lokalno reklamni
list »POSEST«, v kate-
rem so obširni popisi
raznovrstnih vil, stano-
vanjskih, trgovskih, obrt-
nih in gostilniških hiš ter
posestev, kmetijskih in
graščinskih posestev, ml-
nov, žag, stavbišča itd —
Na željo Vam dostavlja
list brezplačno — Reali-
tetna pisarna »Posest«,
d. z o. z. v Ljubljani, Sv.
Petra cesta 24. 119/T

Prodajam mlm,
pripraven za vsako indu-
strijo (45 do 60 konjskih
sil); kompaktne stavbe
in zemljišče v bližini
Ljubljane. — Naslov po-
ve uprava »Slovenskega
Naroda«. 6747

Antikvitete
vsake vrste — se kupu-
jejo po najvišjih cenah.
— Natančen popis z na-
vedbo cene je poslati na
Huebmshofen »Silber-
nagl, Zagreb, Ilica 131 a.

Kupim vilo
v Ljubljani — s prostim
stanovanjem. — Naslov
pove uprava »Slov. Na-
roda«. 6746

V najem
se vzame travnik v
približni izmeri 110 x 60
metrov, najraje na Kede-
ljevem, Vodmatu, Zeleni
jani ali Selu. — Cenjene
ponudbe pod »Travnik
6738« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Kupim suhe gobe
(jurčke). — Ponudbe z
navedbo cene in vzorca
na upravo »Slovenskega
Naroda« pod »I. P./6710«.

Smuči,
rabljene, v dobrem sta-
nju, kompletne, se kupi-
jo. Ponudbe pod »Smuči
6700« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Trstje za strop
se dobi najceneje pri —
Anton Steinerju, Ljubljana,
Jeranova ul. 13. 53/T

Stanovanje
Odda se soba
z dvema posteljama v
Streliški ulici št. 14/II.
— Ogled od 12.—14. ure
opolodne.

Prazno sobo
s kuhinjo
išče solidna dama. — Po-
nudbe z navedbo cene
pod »St. 111/6750« na
upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanje
v novi hišici (2 sobi, ku-
hinja in pritlikline) proti
vplačilu triletno najem-
nine — naprodaj. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 6748

Posodim 35.000 Din
na prvo sigurno mesto;
zmerne obresti. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 6745

Trstje za strop
se dobi najceneje pri —
Anton Steinerju, Ljubljana,
Jeranova ul. 13. 53/T

Francoščino
in nemščino poučuje te-
meljito diplomirana uč-
teljica. — Ponudbe pod
»Bouvard/6755« na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Slike za
legitimacije
izdeluje najhitreje foto-
graf Hugon Hibšer,
Ljubljana, Valvazorjev
trg št. 7. 56/T

Perje,
kokoške, račje in gosje,
puh, oddaja vsako mno-
žino po zmerni ceni —
trrdka E. Vajda, Čako-
vec. 52/T

Damski klobuki
iz klobučevine (file) po
135—150 Din. — Preob-
likovanje 40 Din. Oblike
za pliš (žamet) v manu-
fakturni lopi št. 10, Ved-
nikov trg. 6754

Kuverte
priporoča
Narodna tiskarna

Darujte za „Sokolski Tabor!“, Inserirajte v „Slov. Narodu“

Telef. 3
Larnice Osram 3
kupite najceneje pri
IVAN BOGATAJ, koncesionirano
elektroteh. podjetje
LJUBLJANA, Kongresni trg 19, poleg Nunske cerkve
Trgovina in zaloga instalacijskega materiala, telefonskih
aparatur, modernih lestenec in svetilk ter modernih si-
gnalnih naprav proti vlomom. 100-T

Naznanjam
cenjenim damam, da otvorim s 4. novembrom t. l.
oblast. konces.
zasebno učilišče za krojno risanje in
prikrjevanje damskih oblek
po najboljši in lahko razumljivi „Jack“ metodi
Poučevala bom od 8.—12. in 14.—18. ure, izjemoma tudi v
večernih urah. — Priglasje sprejemam ob zgoraj navedenih urah.
Strokovno izprašana učiteljica za krojno
risanje damskih oblek
6693
ROZA MEDVED, Mestni trg 24.

Ivan Majaron
veleposestnik in trgovec
danes, dne 2. novembra v dobi 74 let, po daljši, mučni bo-
lezni, previden s tolažili sv. vere, preminil.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 4. t. m.
ob štirih popoldne na farno pokopališče v Borovnici.
Borovnica, dne 2. novembra 1924.
Sinovi in hčere: **Ivan, Joško, Milka Kanc, Hela**
Švigeli, Ana Košuta
in ostali sorodniki. 6757